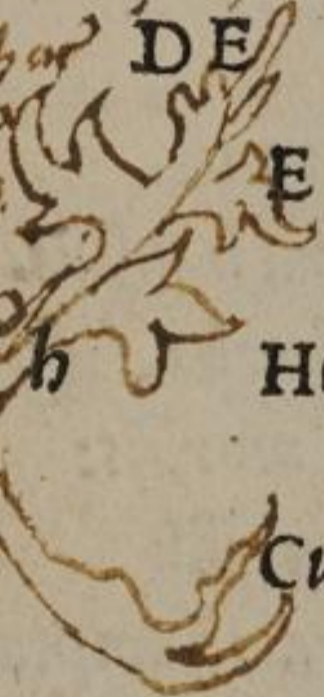

AMILII MA

Arthemisia CRI DE HERBARVM VIR-
TVTIBVS OPVS INSIGNE.

*Artemisia
platanus d' her
folia eius par
mi raro m
dms et melle
vini vnde q
audo*

DE ARTEMISIA. *Artemisia dicitur q' duplex h'ca e
alio rubra alia alba rubra
mi' n'ost' q' planta eiq' rubet
folia h'z oio sita ab
synthio nisi quod h'z
minora sut a thym
sic. folia emg alba
vudrica ut extrig a
albifm' flores h'z consimilis rone mille*

HERBARVM VARIAS
dicturus carmine uires,
Herbarum matrem (dedit Artemi-
sia nomen
Cui graecus sermo) iustum puto pone
re primo.

Huius opem fertur prior inuenisse Dianam,
Artemis graece quae dicitur: indeq; nomen
Herba tenet, quia sic inuentrix dicitur eius.
Praecipue morbis muliebribus ipsa medetur.
Menstrua deducit eius decoctio sumpta.
Hocq; facit matrix si saepe fouetur eadem.
Vel si cruda mero sociata terendo bibatur,
Aut si trita uirens super aluum nocte ligetur.
Pellit abortiuum potu, uel subdita tantum.
Duricias soluit stericas, pellitq; tumores.
Urinam potata ciet, lapidesq; repellit.
Ictericosq; iuuat cum uino saepius hausta.
Hanc adipi iunctam strumis apponere laudat

g' m'is tui cithone

Matrix

g' abortu

g' stericas

g' Calculu

*Artemisia scoloquid in m
pand absinthij fiat d' d
no 2 2m 2 mo. uniu*

*Huius radices et folia repetunt in d' m
saler q' probatur q' fructu m' f' a
humida p'uat' in s' m' a' m' et fr' q'
da no m*

A Plinius *opilatione' epant
t'cha post her d' splent' q' frigida
rethor' fol' 2 m' m' m' m' m' m' m'
m' a' p' b' sup' f' p' l' e' n' b' si addat' p' d' d'
m' m' ab' u' t' m' m' m' m' m' m' m'*

Artemisa pultra ? vino furo apij aut aq unat calidid drastro

AEMILIVS MACER

Plinius, a q; iubet cum uino sumere tritam.

q opiatu
hec e medicas malis

Hæc opium nimium si quenuquam læserit hausta
Subuenit eximie, si uino iuncta bibatur.

q uenna me

Affirmant etiam quisquis gustauerit illam,
Quod nullo ualeat nocuo medicamine lædi:

q morsus ferar

Et quod eum morsu non appetat ulla ferarum.

ad si fuit morsu ab
is aialib; si biberit
ad eij liberabit

Radix illius collo suspensa, rubetis

Dicitur, & cunctis nocuis obistere ranis.

Succus ad hoc eius cum uino proderit haustus.

Bona uina sum

Si musto contrita recens seruabitur herba,

Vinum prædictis reddit medicabile morbis:

Et sapor est & odor uino gratissimus illi:

Stomacho

Confortat stomachum, sanat præcordia, sumptum.

Et multis alijs affirmant utile causis.

DE ABROTANO. ABRVYSCH

Amena dr hinc libi esse
alord m gradu p
fimitate m fennido

Tertius Abrotano legitur gradus esse caloris,

Et desiccandi. semen feruentius herba est.

Vnde iuuat neruos, & causas pectoris omnes,

q ois a paralys
q suat spij usu

Illius elixi si sit decoctio sumpta.

Sic quoq; Dyspnoicis prodest, tussimq; repellit.

q tussim

Et prodest lumbis, sic uuluarumq; querelis.

q dolor lumb

Omnibus his crudum cum uino proderit haustum.

Vrinam purgat, sic & præcordia mundat:

Sic scyasim curat, sic sumptum menstrua purgat.

Serpentes nidore fugat, bibitumq; uenena

Illorum extinguit. sedat quoq; frigora febris

Ante si hanc libid sumptis a pulueris Antea
oleo raphani a unge lora calidit

Et sumit abrotani a oleo anti inise in unge hanc
tarde rufidit uidebit unaine

prodest etiam colere passioi & das decime gesurly

7up elud abrotai rorand sub abluo pronomay vri na
DE HERBIS.

Et abrotai apij. m. l.
bibi fragit lapid
20 mibq. 2 qst. m.

Antea quam ueniant, si mixto sumitur amne,
Aut oleo quo decoquitur si membra perungas.

liberos Lumbricos uentris hanc saepe bibendo necabis.

Bibi. da. de. rad. an
Et sumu abrotai mis.
Et tunc necabis libe

Huic panis micas, & mala cydonia iungens

Insimul amne coquas, oculorum cocta dolori

Apponas, uel feruori, curabis utrunq;

Stirpes infixos & spinas abstrahet ipsum

Appositum per se, uel adeps si iungitur illi.

Hec etiam uenerem puluino subdita multum

Incitat, & ueneri nocuis potata resistit.

DE ABSYNTHIO.

IN primo calor esse gradu, uis sicca secundo

Dicitur Absynthi. stomachum corroborat herba

Illius, quocunq; modo qui sumpserit illam.

Sed melius pluuiæ si sit decocta liquore,

Et sic sub dio prius infrigidata bibatur.

Sic poterit uarijs eius succurrere morbis.

Hocq; modo pellit lumbricos, mollit & aluum:

Eius & immodicum sedat sic sumpta dolorem.

Vrinam potu producit, menstrua soluit.

Illi si nardum quam profert Gallia iungas,

Et coniuncta teras, & mulsa trita resoluas,

Præcipue tali purgabis menstrua potu.

Hoc quoq; præstabunt cum lana subdita molli,

Si siler, & nardus, & acetum iungitur illi.

Hoc modo expellit
brus & absynthi
cuforbne 3ij. cat. d.
una cum rombu 3 f.
leporis 3 f. add. m.
q. suffit. fiat empta.
poc. m. vche

Conferuat horū a p̄st̄roē op̄atō & uino bulu a bibu
seruē m̄ d̄e uino p̄o n̄h ad 3 ū

ÆMILIVS MACER

Noxia deterges potu fastidia tali
Gramina si rutæ iungas huic, salq; piperq;
Cumq; mero tundens des hæc decoctâ ue potum,
Noxius & crudus stomachi purgabitur humor.
Iri coniuncta pectus mire iuuat hausta.
Acri cum uino trita se quilibet ungens
Non metuet culices, usteq; fugantur odore.
Ictericis crudam dabis hanc apio sociatam.
Curat ep̄ar sibi iungatur si gallica nardus.
Splensq; sibi iuncto potata iuuabit aceto.
Sic quoq; fungorum depellit sumpta uenenum.
Obstat lethiferæ cum uino sumpta cicuta.
Sicq; uenenatis occurrit morsibus hausta.
Et claros oculos reddit cum melle peruncta.
Hocq; modo suggillatis superaddita prodest.
Decoetæq; uapor obstrusas liberat aures.
Si manant sanie, cum melle terens superadde.
Subuenit anginæ melli nitroq; iugata.
Vulneribus prodest contrita recentibus illa
Si superaddatur. capitis sic ulcera curat.
Pruritusq; iuuat eius decoctio fotu.
Nausea non poterit quenquam uexare marina,
Antea commixtam uino qui sumpserit illam.
In lini panno si circumcincta geratur,
Inguinis immodicum fertur cohibere tumorem.
Olfactu somnum capiti uel subdita præstat,

Hanc sibi

Absinthid. 6
sic got am
30 si ad
mellis
in 2 simi pul
panu vnd. dæ
op. alar. g. h
in placit

de furn ab smthid
m̄t & iunato 3
in & d̄e h̄g & h̄b̄u
ciō ab yrb̄na

prodest etiam alopecurum si legitime & abiotum & absinthio culiva

DE HERBIS.

3

Hanc sibi supponi si non praesenserit aeger.
Denigrat crines cinis eius, si bene mixtus
Caroto fuerit, & eo sit saepe perunctus.
A' tineis tutam reddit, qua conditur, arcam.
Sub lingua factum curat cum melle tumorem.
Liuoremq; nigrum, qui circa luminis orbem
Apparere solet, purgabit idem medicamen.
Auris depellit sonitum cum felle bouino.
Duriciam splenis eius cataplasma resoluit.
Coniuncto sibi melle steræ si subditur herba,
Desiccabit eam, manareq; menstrua coget.
Ex oleo fuerit uiridis si cocta, iuuabit
Non modice stomachum, qui sit hoc unguine fatus.

Note h^o monath^o Incausto, uino quo sit macerata, soluto,
Si scribis chartam, mus non teret amplius illam.

Plinius attollit magnis hanc laudibus herbam,
Romanosq; refert sacris ex more diebus,
Dum quadrigarum cursu certare solebant
Absinthii succum solitos donare bibendum
In Capitolina uictori sede locato,
Credentes pretium praecunctis reddere dignum
Illi, quo firmam posset seruare salutem,
Quae constat mundi pretio pretiosior omni.

DE VRTICA.

GRæcus Acalephen, nos urticam uocitamus.
Feruida non modice uis illi dicitur esse.

ἄκαληφν.
Dicitur hanc h^o
isbe mliid m p q

A 3 Unde nec sicut in serbo
no est ma simo sicut p folia

AE MILIVS MACER

Vnde nec immerito nomen sumpsisse uidetur,
Tacta quod exurat digitos urtica tenentis.
Hæc solet ictericos cum uino sumpta iuuare.

Illius semen colicis cum melle medetur,
Et tussim ueterem curat si sæpe bibatur.

Frigus pulmonis pellit, uentrisq; tumorem.

Omni^{bus} his prodest puluis cum melle iugatus,

Aut succus uiridis cum uino sæpius haustus.

Cum sale de folijs eius factum cataplasma
Ulceribus prodest, & uulnera sordida purgat.

Et contra morsus ualet hoc cataplasma caninos.

Hoc caneros, & parotidas, luxataq; curat.

Hocq; reformatur caro quæ discessit ab osse.

Et solet humores hoc desiccare nocentes.

Acri cum uino radix contrita tumorem

Compescit splenis, podagræ sic subuenit illa.

Omni^{bus} & morbis sic subuenit articulorum.

Omni^{bus} his prodest superaddita, uel sibi iuncto

Si coquis hanc oleo, foueasq; hoc unguine membra.

Naribus impositus succus, foliūm ue, cruorem

Elicit, innata est illi uis tanta caloris.

Quod si manantem cupias retinere cruorem,

Vrticæ succo frontem line, reprimit illum.

Si supponatur cum myrrha, menstrua pellit.

Si claudit uulnam matrix, humore grauata,

Vrticæ folijs reuocabitur illa fricata.

Cum uino

Dicitur in aliis esse genus vrticæ nigræ & nigræ q
archangeli ad appellat & hydriacet

Ne

Galienus

radix eius contrita
et uino sordida
et supra

et melle iugatus
et Rasib q expell h
morsu grossos

Carobis sanguine
et melle iugatus
et pul
et pul
et pul

Com
El
El
Pl
S
C
H
I
C
E
S

Castig. filix dicitur q. uita sit fuerit a. u. r. o. l. a. p. a. n. o. z. s. a. l. e. p. m. g. a. t.
stomachum viscositas a. m. e. t. u. m. u. m. e. m. i. n. e. o.

DE HERBIS.

4

Cum uino bibitum uenerem semen mouet eius:

Et melius trita, si iungas melq; piperq;

Et sic cum uino predicto more bibantur.

Pleureticos, pectus, pulmones, adiuuat eius

Semen, si sumptum fuerit cum melle iugatum.

Cum mulsâ bibitum lotium producit abundans.

Herba recens eius olerum si more coquatur,

Detur & illius decoctio, molliet aluum.

Ore diu clausus succus si uoluitur eius,

Vuæ non modicum poterit sedare tumorem.

Sudorem mouet ex oleo decocta perunctis.

Si quadrupes quæcumq; marem perferre recusat,

Vrticæ folijs illius uulua fricetur:

Sic naturalem calor excitat ille calorem.

Defluuium capitis, si succo seminis huius

Vngas sæpe caput, reprimit doctore Galeno. ^{libo 6º simpli} ^{z. d. d. n. b. b.} ^{o. v. h. r. a.}

Illius semen collectum tempore messis,

Et desiccatum, multis erit utile ^{causis.}

Omnibus his prodest puluis cum melle iugatus.

DE ALLIO.

Corodon à Græcis sunt allia dicta latine.

σκόροδον.

^{Galenus 12º} ^{gradu petri} **S** Huius uim medici calidam, siccamq; periti

In quarto posuere gradu. mansum uel inunctū,

Curat quos serpens, uel scorpius intulit ictus.

Et nocui uermes triti pelluntur odore.

Sanat & appositum morsus cum melle caninos.

A 4 In mulsâ

AE MILIUS MACER

In mulsa coctum commixtum cui sit acetum,
 Et bibitum, uermes uentris, tineasq; repellit.
 Ex oleo cum ueste sua si decoquis illud,
 Morsus pestiferos reddes hoc unguine sanos.
 Corpus & attritum cura sanabis eadem.
 Unguine uesicæ dolor & tumor hoc reprimuntur.
 Ipse refert Ipocras educi posse secundas
 Fumo combusti si uulua diu foueatur.
 Pulmonis uarias coctum cum lacte querelas
 Potatumq; iuuat, uel crudum sæpe comestum.
 Cum centaurea Diocles dare præcipit illud
 Hydropicis, sic humores desiccet aquosos.
 Idem Phreneticis elixum sumere iussit.
 Pythagoras illo fuit usus cum coriandro
 Et uino, causas sic curans ictericorum.
 Et sic potatum dicit quod molliat aluum.
 Cumq; faba coctum capitis sedare dolorem
 Dicitur, attrito si tempora perlinis illo.
 Anseris huic adipem iungas, tepidumq; dolenti
 Infundas auri, præclare subuenit illi.
 Elixum tussim iuuat, & suspiria sedat.
 Clarificat raucam crudum, coctum quoq; uocem.
 Sed magis elixum iuuat illam sæpe comestum.
 Adiuuat incoctum pulti, sumptumq; tenesmon.
 Porcino iungens adipi si conteris ipsum,
 Non modicos reprimes superaddens sæpe tumores.

τενεσμον.

Hunc igno

DE HERBIS.

5

Crede sicut Hunc ignotarum non ledet potus aquarum,
Nec diuersorum mutatio facta locorum,
Alia qui mane ieiuno sumpserit ore.

DE PLANTAGINE.

Herbam quæ nostra lingua plantago uocatur,
Hæc Arnoglosson græcus uocat, est quæ lingua
Agninæ similis folijs. Plantaginis huius

ἀρνόγλωσσα
σου.

Sunt geminæ species: & maior prima uocatur,
Altera uero minor, quam uulgo lanciolatam
Dicunt, quod folijs ut lancea surgat acutis.
His inflammandi, desiccandiq; notatur
Tertius esse gradus. maiorem uim tamen esse
Maiori dicunt. nimis humida uulnera siccant
Si superaddatur cum melle, & sordida purgat.
Cum sale sicut olus si iuncta coquatur aceto,
Ventrem restringit nimium sic mansa fluentem.
Si suprascriptis lens sit concocta, iuuabit
Hic Dysentericos melius cibus, & Ciliacos.
Stringit manantem superaddita sæpe cruorem.
Et nigris maculis fertur reparare colorem.
Oui cum lachryma mire medicatur adustis.
Sola canis morsum curat, sedatq; tumorem.
Et scrophas spargit superaddita cum sale trita.
Hydropicis ut olus decocta, comestaq; prodest.
Sic iuuat Asthmaticos, ferturq; iuuare caducos.
Sordida purgabit bene uulnera qualibet oris,

A 5 Ore diu

AE MILIVS MACER

Ore diu tentus si succus uoluitur eius,
 Hic intus fusus curat syringia succus.
 Et dolor hoc auris sedabitur, & sacer ignis.
 Fert emophthificis hic opem si saepe bibatur
 Per se, fortior est si sit coniunctus aceto.
 Sicq; iuuat phthificos. iniectus uero per anum,
 Stringit non modicum fluxum dysentericorum.
 Pellitur ex oculis tumor, hoc, feruorq; perunctis.
 Saepius hanc ipsam si dentibus atteris herbam,
 Ginguas reprimet tumidas, & sanguine plenas.
 Sicq; solet dentis compescere saepe dolorem.
 Succus cum lana matrici subditus eius,
 Stringit manantem nimium siccando cruorem.
 Cunctis praedictis eius decoctio causis
 Prodest, & potus cum uino seminis huius,
 Vesicae, renumq; iuuat potando dolorem.
 Dicunt non nasci scrophas gestantibus eius
 Radicem collo suspensam, uis ibi tanta est.
 Radices eius tres attere, iungito tritis
 Vini tres cyatos, & aquae, fac sit modus idem:
 Hac nondum tremulo potanda dabis febrienti:
 Sic pelles febrem cui dat lux tertia nomen.
 Bis binæ quoq; quartanis prodesse putantur,
 Cum totidem uini cyatis si dentur, & amnis.

Plantago minor. Cuncta potest plantago minor praedicta iuuare,
 Quamuis non tantas uires uideatur habere.

Praecipue

Præcipue
 Quod
 Si per
 Per
 Eius
 Acri
 Lumbri
 Si porcin
 Sedabit
 Peroidas
 Ante dua
 Vexet, si
 Sentiet
 Eius po
 Si uia lo
 Acri cu
 Cum p
 Vesica
 In defie
 Maiori
 Appos
 Compos
 In quo
 A

DE HERBIS.

Præcipue succus curat plantaginis huius
Quod iuxta nares uel lumina nascitur ulcus,
Si superaddatur cum lanis mollibus illi.
Perq; nouem cataplasma dies istud renouetur.
Eius si succo tepido uenter foueatur,
Acri depulso sanabitur ille dolore.
Lumbricos succus depellere dicitur eius,
Si porcina uetus axungia iungitur illi.
Sedabit duros istud cataplasma tumores.
Parotidas, uulnusq; recens hoc adiuuat unguen.
Ante duas horas quartanæ quàm tremor agrum
Vexet, si succum biberit plantaginis huius,
Sentiet eximiam facili medicamine curam.
Eius potatum depellit sperma secundas.
Si uia longa pedum mouet (ut fit sæpe) dolorem,
Acri cum uino superaddita trita iuuabit.
Cum passo succus bibitur si sæpius eius,
Vesicæ uarijs fertur succurrere morbis.
In desiccando uis est plantaginis ingens
Maioris, que at ut (ueluti cauteria) corpus
Appositum siccare, refert ut Plinius author.
Composuit librum Temeson de uiribus eius,
In quo præclaris celebrauit laudibus illam.

DE RUTA.

A Medicis rutæ uis feruida dicitur esse,
Siccaq; fertur in his gradus illi tertius esse.
Vtilis

AE MILIVS MACER

Vtilis est ualde stomacho si saepe bibatur.
Expellit partus potu, ueneremq; coercet.
Tussim si bibitur compescit, menstrua purgat.
Si coquis hanc in aqua, cui uinum iunxeris acre,
Compescit talis decoctio tormina uentris.
Pulmones iuuat & pectus, morboq; medetur
Costarum, quem pleuresim uocat Attica lingua.
Arthreticos, scyasimq; iuuat, febribusq; medetur
Hausta, uel ex oleo, uiridem si coxeris illam,
Et foueas tepido patientes ante tremorem.
Matricis prodest, intestiniq; tumori
Hoc unguen uel clysterio si funditur intus.
Haustaq; cum uino prodesse ualebit utriq;
Lumbricos oleo decocta & pota repellit.
Cum caricis decocta diu, uiniq; liquore,
Profunt hydropicis, si sint superaddita nocte.
Cruda comesta recens oculos caligine purgat.
Et melius marathri cum succo, selleq; galli,
Melleq;, si succus ex aequo iungitur eius,
Indeq; sint oculi patientis saepe peruncti.
Cum roseo miscens oleo, necnon & aceto
Illius succum, capitis curare dolorem
(Quamuis immodicum) poteris hoc saepe perungens.
Naribus expressus si succus funditur eius,
Sistit manantem bene desiccando cruorem.
In corio maligranati si tepesactum

Auribus

Auribus infundas depelles inde dolorem.
 Cerusæ, roseoq; oleo miscens & aceto
 Illius succum, mirandum conficis unguen
 Ad depellendum sacrum quem dicimus ignem.
 Et scabiem dertæ, quæ dicitur herpeta græce.
 Et græce dictas acoras hoc unguine purgas,
 Ulcera sunt capitis humore fluentia pingui.
 Curat & ozænas immissum naribus, hæc sunt
 Quæ grauius foetent in naribus ulcera nata.
 Obstat pota mero, uel cruda comesta, uenenis.
 Hoc Mithridates rex Ponti sæpe probauit,
 Qui rutæ folijs uiginti cum sale pauco,
 Et magnis nucibus binis, caricisq; duabus
 Ieiunus uesci consurgens mane solebat.
 Armatusq; cibo tali, quascunq; ueneno
 Quilibet insidias sibi tenderet haud metuebat.
 Mustelæq; docent obsistere posse uenenis
 Mirifice rutam comedunt quæ primitus illam
 Cum pugnaturæ sunt cum serpentibus atris.
 Cum butyro, modicoq; oleo decocta, tumorem
 Matricis subiecta tepens fugat illa, coliq;
 Et cunctis intus morbis sic subdita prodest.
 Hac etiam testes poteris curare tumentes
 Cum folijs lauri bene tritam si superaddas.
 Ex hac antidotum non paucis utile causis
 Conficitur; medici dicunt diapiganon illud.

ÆMILIVS MACER

Piganon in græca lingua q̄ ruta uocatur.
Illius antidoti confectio talis habetur:
Pondere iunge pari nitrum, piper, atq; cuminum,
De tribus his, quantum de ruta, ponito tantum:
Sed prius ex acri uino macerare cuminum
Conuenit, in ferro post assari calefacto,
Omnia deinde simul bene trita ex melle iugabis.
Pectoris, & lateris, iecoris, renumq; dolores
Hoc ex antidoto curantur sæpe comesto.
Extenuat bilem, mollit sine tormine uentrem.
Confortat stomachum, facit ut bene digerat escam.

DE APIO.

Est apium dictum, q̄ apex hanc ferre solebat
Victoris, ueterum fieret dum more triumphus.
Ipse sibi talem prior imposuisse coronam
Dicitur Alcides: morem tenuere sequentes.
Ast alij dictum credunt, q̄ apes uehementer
Illius soleant auide decerpere flores.
σέλινον. Hanc herbam selinon solet attica dicere lingua.
Virtutis calidæ, siccæ quoq; dicitur esse.
Tertius à medicis datus est gradus huic in utroque.
Illius succo si candida mica terendo
Panis iungatur, oculi sedare tumorem
Dicitur, emplastri noctu superaddita more.
Sicq; ferunt mammis prodesse tumentibus illam.

Sedat

DE HERBIS.

8

Sedat feruorem stomachi, pellitq; tumorem.
 Et quicquid uenti creat, includitue nociui,
 Desiccans poris assumpta repellit apertis.
 Prouocat urinas hæc cruda comesta, uel hausta.
 Sed mage radicum facit hoc decoctio sumpta.
 Hoc itidem semen operatur fortius haustum.
 Tota uenenatis occurrit morsibus herba,
 Sed semen potius, uel apoxima proderit eius
 Si bibitur, tussimq; modo sedabis eodem.
 Ventrem constringit, uomitum potata coërcet,
 Lymphæ commixtum, quoq; si iungatur acetum.
 Aegris amissum fertur reparare colorem,
 Cruda à ieiunis fuerit si sæpe comesta.
 Vnaquaq; die uexantem corpora febrem,
 Cum lymphâ potata fugat febris ante tremorem.
 Hydropicos, & splen tumidum iuuat illa, iecurq;
 Si cum foeniculi succo contrita bibatur,
 Hacq; superposita, turpis lentigo fugatur.
 Illius succus farris cum polline mixtus,
 Atq; oui lachryma, uulnus bene purgat & ulcus,
 Si superaddatur emplastri more frequenter.

DE MALVA.

Alteam maluæ speciem nullus negat esse.
 Alteamq; uocant illam, q; crescat in altum.
 Hanc ipsam dicunt Euiscum, q; quasi uisco
 Illius rad

ÆMILIVS MACER

Illius radix contacta madere uidetur.
Agrestisq; solet à multis malua uocari.
In mulsâ coctus flos eius uulnera purgat,
Vel si cum uino tritum florem superaddas.
Spargere sic scrophas, anumq; iuuare dolentem
Dicitur, hocq; modo conquassatis medicatur.
Elixata prius radix, adipi q; terendo
Addita porcino, terebinthinæq;, tumores
Matricis curat, reliquosq; leuare dolores
Dicitur, illius neruos sic ipsa relaxat.
Rumpit uel spargit sic apostemata dura.
Omnes has causas elixatura iuuabit,
Si loca morborum foueantur sepe tepenti.
A' dysentericis radicum coctio sumpta
Cum uino, fluxum stringens compescit eorum.
Et pellit tardas hæc coctio sumpta secundas.
Et prodest emophthificis, lapidesq; repellit.
Vesicæq; solet uarijs succurrere causis.
Acricum uino contritum semen, oliuæ
Iungto, deformes maculas hoc unguine pelles.
Cum pusca potata potest obstare uenenis.
Elixata prius, cum melleq; trita, replebit
Vulnera quæ caua sunt, si sit superaddita sepe.
Sic quoq; duricias mollit, lenitq; rigores,
Dococtis oleo folijs factum cataplasma.
Quosuis pestiferos morsus, combustaq; curat.

De Aneto

DE HERBIS.

9

DE ANETO.

A Medicis calidum, siccumq; refertur anetū.
Et dicūt q; sit gradus huic in utroq; secūdus.
Lac dat abundanter eius decoctio sumpta
Nutrici: stomachiq; solet depellere morbos
Tres cyatos eius tepide si sumpserit aeger.
Indicio ructus est, qui demonstrat apertum
Os stomachi, uentumq; per hoc exisse nociuum.
Atq; grauis tali sedatur nausea potu.
Prouocat urinas, obstantia quæq; repellens.
Matricemq; iuuat bene si foueatur eadem.
Cum tepido tritum patiens si potet aceto,
Intestinorum curat, uentrisq; dolorem.
Hoc etiam potu digestio tarda iuuatur,
Vnde minor fieri uis egestiua uidetur.
Assidue bibitum uisum nocet, & genitale
Claudit iter, siccans humorem seminis intus.
Vuaq; si nimio turgens humore grauetur,
Suspendit puluis combusti seminis eius
Appositus digitis, aut intus clystere fusus.
Acrior esse cinis radicum dicitur eius.
Rodit crescentes cinis hic in uulnere carnes.
Vulnera quæ serpunt, & sordida uulnera curat.
Vlcera præcipue membri curare uirilis
Dicitur iste cinis infusus sæpius illis.

B

Olfactum

AE MILI VS MACER

Olfactum reprimat singultum semen aneti,
Assatum & feruens si saepius olfacit aeger.
Dicunt feruores oculorum tollere posse,
Eius radices tritas prius, appositaeq;
† Venae spinæ per quas sanguis transit ad anum.
Apponas hæmorrhoidis si semen aneti
Vstum, curat eas, & condylomata soluit.
Flos oleo si decoquitur medicabile reddit.
Illud præcipue natis de frigore causis
Prodest, & capitis compescit sæpe dolorem.
Nervorum laxat tensuras, frigora pellit.

DE BETONICA.

Βιόσφορ. **B**etonicam soliti sunt cestron dicere Græci.
Urinas potata ciet, lapidesq; repellit.
Fert hæmorrhoidicis cū pusca sumpta iuuamē.
Hydropicosq; iuuat cum uino melleq; sumpta.
De folijs eius tritis factum cataplasma,
Non modicum prodest oculis quos læserit ictus.
Illius succus roseo commixtus oliuo
Auribus infusus, uarios fugat inde dolores.
Betonice puluis cocto cum melle iugatus,
Embecos, tussimq; iuuat, suspiria sedat.
Et stomachi uarios sumptus iuuat ille dolores.
Si febrit, ex calida: cum uino si febris absit.
Cum mulsa bibitus idem puluis, mouet a iuum.

Cum sale

Cum sale contritis folijs cataplasmate facto,
 Vulnere curabis fuerint quæ facta recenter.
 Trita q; fracturæ capitis hæc sola medetur.
 De folijs eius elixis fit cataplasma
 Utile non modicum uarijs uitijs oculorum.
 Restringit lachrymas oculorum mansa uel hausta.
 Hac etiam caligo solet metuenda repelli,
 Aequo si rutæ fuerit cum pondere iuncta,
 Et sic cum lymphâ sumatur trita tepenti,
 Sic oculis nocuus sanguis per subteriora
 Dicitur expelli, sic lumina libera reddit.
 Sumpta hac cum tepida purgatur uomica dira.
 Pectoris & morbi potu curantur eodem.
 Splen iuuat illius decoctio sumpta, iecurq;
 Vncia betonicæ socianda quaterna uetusti
 Vini cum cyatis tribus, atq; his addito grana
 Viginti septem piperis, simul hæc bene trita
 Hausta q;, purgabunt renes, pellentq; dolores.
 Vncia cum cyatis calidæ potata duobus,
 Dicitur immodicum uentris sedare dolorem.
 Hæc tussim cum melle fugat, uentrem quoq; mollit.
 Vnaqua q; die febre si uexabitur æger,
 Vncia iungatur plantaginis una, duabus
 Betonicæ, sic cum tepida contrita bibatur
 Antea quam febris prænuntia frigora fiant.

ÆMILIVS MACER

Vncia betonicæ calidæ cyato resoluta
Prodest Hydropicis, si sit potata frequenter.
Radicum puluis cum mulsâ tritus & haustus,
Humores uelut helleborum uomitu cito purgat.
Bis binas dragmas præcepit Plinius harum
Radicum dare cum passo, mulsâue bibendas,
Præcipue phlegma uomitu purgabitur isto.
Cum mulsâ bibitus prodest puluis foliorum
Ruptis, atq; stercus potus leuat iste cadentes.
Cum uino sumptis obstat potata uenenis,
Præcipue semen: quod si desit, datur herba.
Vncia betonicæ cum uino sumpta tepenti
Ictericos curat, cum mulsâ menstrua purgat.
Pondere uero fabæ puluis cum melle uoratus
Post coenam, stomachum iuuat ut bene digerat escam.
Si de betonica uiridi sit facta corona
Circa serpentes (ut Plinius asserit author)
Audebunt nunquam positam transire coronam:
Sed morsu proprio pereunt, & uerbere caudæ.
Omnibus antidotis Meniacus eam sociari
Præcipit, ut stomacho magis herbis omnibus aptam.
Plinius hanc inquit, qui secum gesserit herbam,
A nullo poterit nocuo medicamine lædi.
Et dicunt quod ea cum uino sæpius hausta,
Plumbeus abscedat color, & melior reuocetur.

De sauina

DE HERBIS.

11

DE SAVINA.

BRacteos est græce, Savina uocata latine.
Sicca calensq; eius uis est, & tertius illi
Est in utroq; gradus. uulnus cū melle uel ulcus
Fortiter exiccat, sordes quoq; purgat eorum.
Sic iuuat anthracas, bona quæ plebs ulcera dicit.
Menstrua deducit, corruptos extrahit aluo
Conceptus, si cum uino sit sumpta frequenter.
Vel si trita prius matricis subditur ori.
Cærotis admixta, cutem facit esse nitentem.
Omnibus & morbis prodest de frigore factis.
Illius in uino uel aqua decoctio, curat
Quos uertigo nocet, si lotum sit caput inde,
Herbaq; temporibus, & fronti cocta ligetur.
Duplum sauinae, si desint cinnama, poni
In medicamentis iubet Oribasius author.

DE PORRO.

IN multis causis usus medicamine porri
Dicitur Ipcras, medicinae maximus author.
Istius succum solum dedit ille bibendum
Aegrotis, qui reijciunt, sputantue cruorem.
Quos hæmophthysicos soliti sunt dicere Græci.
Cum galla dant hunc alij, thurisue farina,
Aut geminis dragmis porrorum, seminis unam

B 3 Apponunt

De saua

AE MILI VS MACER

Apponunt myrrhae, uino quoq; trita resoluunt.
Præ cunctis alijs dicunt hæc sumpta iuuare.
Manantemq; potes naris retinere cruorem,
Vngas si nares intus medicamine tali.
Contractas uulvas succo curabis eodem.
Reddit foecundas mansum per sepe puellas.
Vlcera cum melle tritum iuuat, appositumq;
Humorum capitis si distillatio fiat
Pulmones, pectusq; nocens, uocemq; canoram,
Indeq; consurgat tussis præcordia ledens,
Cum ptisana succum porri sorbere iuuabit.
Et per se solum prodest his omnibus ipsum.
Si porri partes in lymphâ coxeris albas,
Sic ut aquam primam mutes, addasq; secundam,
Vtilis eius aquæ duro fit potio uentri.
Dicitur hæc eadem cum uino stringere uentrem.
Cum uino potus datur his quos læserat anguis,
Quodlibet aut animi al fundens lethale uenenum.
Nec minus his prodest si uulneribus superaddas
Sic uelut emplastrum porrum cum melle subactum.
Commixtus porri succus lacti muliebri,
Et bibitus, tussim fertur sanare uetustam.
Et uarijs uitijs pulmonum subuenit idem.
Auris compescit cum capræ felle dolorem.
Præstat idem pariter cum mulso mixtus, & auri
Infusus

DE HERBIS.

12

Infusus tepidus. fungus si manditur obstat.
 Eius iungatur succo pars tertia mellis,
 Et sic per nares tepidum fundendo uel aures,
 Immensum poteris capitis sedare dolorem.
 Ex uino bibat hunc lumborum quem dolor angit,
 Dicitur utilius tali nihil esse dolori.
 Fracturas solidat cito, duriciasq; relaxat
 Appositum, uulnusq; recens cito cum sale claudit.
 Si crudum fuerit sumptum, leuat ebrietatem.
 Sic uenerem stimulat, sic durum molliet aluum.

DE CAMOMILLA.

ANthemium magnis comendat laudibus author ἄνθιμιον.
 Asclepius: quam camimolam nos uel camomillam
 Dicimus: hæc multum redolens est, et breuis herba.
 Herbae tam similis, quam iusto nomine uulgus
 Dicit amariscam, q; foeteat & sit amara,
 Ut collata sibi uix discernatur odore.
 Authores dicunt species tres illius esse,
 Quas solo florum distingui posse colore
 Tradunt, est cunctis medius flos aureus illis:
 Sed uarijs folijs flos circumcingitur ille,
 Albi, uel nigri sunt, purpureiue coloris.
 Dicitur anthemion proprie, cuius foliorum
 Purpureus color est, maiorq; & fortior hæc est.
 At leucanthemion, folijs deprehenditur albis:

B 4 Melinis

AEMILIUS MACER

Melinis crysanthemon. uis omnibus illis
Sicca calensq; gradu primo conceditur esse.
Prouocat urinam cum uino qualibet hausta.
Vesicæ frangit lapides, & menstrua purgat
Si foueatur aqua matrix qua cocta sit herba,
Aut si cum uino potetur sæpius illa.
Tormina sic sedat, stomachiq; inflatio potu
Pelletur tali, squamas de uultibus aufert
Si tritam apponas solam, melliue iugatam.
Ictericis prodest eius decoctio sumpta.
Et mire prodest iecoris potata querelis.
Pellere cum uino potata refertur abortum.
Hac oleo cocta foueas si febricitantem,
Frigus depelles, febrem quoq; sæpe fugabis.
Vnguine purgantur hypocondria turgida tali.
Pestiferos morsus serpentum, pondere dragmæ:
Cum uino, prohibet anthemis sumpta nocere.
Plinius affirmat hanc quadraginta diebus
Vnaquaq; die bis sumptam pondere dragmæ
Cum geminis cyatis uini subtilis & albi,
Cum lotio sensim totum purgare lienem.
Aegylopas curat, si quis commasticet illam,
Et sic apponat. sic ulcera sordida purgat.
Ebullire caput febris feruore grauatum
Sæpe solet, uel collectis humoribus in se,

Ulceræ

Vlcera producit, uocat exanthemata Græcus.
 Hæc decocta uirens oleo camomilla repellit.
 Quod si defuerit uiridis, maceretur aceto,
 Et caput inde lauet, nullum magis adiuuat unguen.

DE NEPITA.

Herbam quã nepitam uulgarimore uocamus, καλαμίνθη
 Hanc medici græco calamintih nomine dicunt.
 Sicca calensq; illi uis est, & tertius item
 Est in utroq; gradus. cum mulsã trita tepenti
 Sumpta, solet totum sudore reuoluere corpus,
 Ex oleo quo sit decocta perunge fricando
 Illum, uenturæ metuit qui frigora febris,
 Non frigus tantum, sed febrem sæpe repellit.
 Illi qui scyasim patitur, coxæ superadde
 Contritam uiridem, fertur comburere pellem,
 Et sic humores siccando, fugare dolores.
 Apposita, potuq; suo cito menstrua purgat.
 Est lepræ species, elephantiasisq; uocatur,
 Quæ cunctis morbis maior sic esse uidetur,
 Vt maior cunctis elephas animantibus extat.
 Hunc in principio morbum potus calaminthes
 Cum uino curat, humores extenuando.
 Serpentum morsus superaddita trita, nocere
 Non sinit, & pellit cum uino sumpta uenena
 Potus, & iniectus lumbricos enecat eius

B

r

Succus

AEMILIUS MACER

Succus, & in membris uermes necat omnibus ipse.
Si mel iungatur huic cum sale, plus operatur.
Si bibit hanc prægnans, aut tritam subdit, abortit.
Purgat & ictericos cum uino, curat anhelos,
Asthmaticos medici quos Græco nomine dicunt.
Et iecoris morbos cum uino mitigat hausta.
Hocq; modo ueterem lateris iuuat illa dolorem.
Atq; cicatrices nigras superaddita trita
Hæc naturalem reddit purgando colorem.
Vino decocta facit hæc melius cataplasma.
Compescit stomachi cum uino sumpta dolorem.
Fumus de domibus serpentes effugat eius.
Tollere singultum cum uino dicitur hausta.
Hocq; modo uenerem cohibet potata frequenter.

DE PULLEGIO.

Feruida pullegij uis, siccaq; dicitur esse.
Tertius à medicis datus est gradus huic i utroq;
Sæpius hanc herbam si prægnas sumit, abortit.
Menstrua deducit cum uino sumpta tepenti.
Hocq; modo tardas hæc extrahit herba secundas.
Hoc nomen quia non notum reor esse quibusdam,
Exponam tali quid nomine significetur.
Ut nondum natus testa circumdatur oui
Pullus, sic infans matris uestitur in aluo
Quadam pellicula matris de semine facta,

Quam

Quam nascens rumpit quasi testam pullulus oui,
 Ista pelliculas medici dixerunt secundas,
 Quod mox expositos naturæ iure sequantur.
 Hæsi plus iusto, uitio cogente, morantur,
 Aut mors subsequitur, dolor aut qui uix toleratur.
 Ista pullegium prædicto more repellit.
 Cum sale contritam melli si iunxeris illam,
 Unguine contractis potes hoc succurrere morbis.
 Illius puluis sumptus cum melle uel haustus,
 Pectoris humores uiscosos extenuare,
 Et per sputa potest illos educere mire.
 Nausea, uel morsus stomachi curabitur illa
 Cum pusca sumpta, uel aceto quod sit aquosum.
 Cum uino nigram coleram potata repellit.
 Sicq; uenenatis serpentum morsibus obstat.
 Si per uim febris, nimio ue fluore cruoris,
 Aut aliquo casu subito defecerit æger,
 (Quod solet à doctis medicis malefactio dici)
 Pullegium ualido tritum iungatur aceto,
 Naribus ægroti sic apponatur, odore
 Solo confestim dicunt releuare iacentem.
 Ginguas sicci puluis confirmat, & usti.
 Appositam uiridem dicunt sedare podagram,
 Et quosuis alios solet emendare tumores,
 Si superaddatur tepidæ permixta polentæ.

Addita

AE MILIUS MACER

Addita cærotis, papulas de corpore tollit.
Spleneticismultum superaddita cum sale prodest
Elixatura, si quisquam sæpe tepenti
Illius abluitur, pruritus non patietur.
Et sic matricis poteris curare tumorem.
Tussim compescit cum uino sumpta tepenti.
Et sic urinam compellit reddere largam.
Et magis, ex uino si sit decoctio facta,
Aut oleo mixtam contritam si superaddas.
Si radix acri trita iungatur aceto,
Sedabit quosuis superaddita sæpe tumores.
Obstat serpentum cum uino sumpta uenenis.
Et sic assumptum, uenerem stimulare fatentur.
Sic quoq; pulmonis prodest, iecorisq; querelis.
Et sic nutriti sumptum, lac præbet abundans.
Herba uirens curat morsus cum melle caninos
Si superaddatur, & uino mixta bibatur.

DE FOENICULO.

Foeniculum medici calidum, siccumq; secundo
Dicunt esse gradu, marathru Græcus uocat illud.
Cum uino cunctis obstat hæc herba uenenis.
Hac mansa serpens oculos caligine purgat.
Indeq; compertum est humanis posse mederi
Illam luminibus, atq; experiendo probatur.
Radici succus mixtus cum melle recenti,

Pulsa

DE HERBIS.

19

Pulsa reddit eos omni caligine claros.
 Expressus marathri uiridi de semine succus,
 Soleq; siccatus, magnum medicamen habetur,
 A' quiscunq; uelis oculorum pellere morbos.
 Auribus infusus uermes succus necat eius.
 Renibus in ptisana radix decocta medetur.
 Cum uino fugat hydropicos potata tumores.
 Sicq; uenenatis obstabit morsibus illa.
 Sic quoq; pulmonis obstat, iecorisq; querelis.
 Et sic nutrici sumpta, sit copia lactis.
 Cum uino uel aqua radicis coctio sumpta,
 Nephreticis, & uesicæ morbis medicatur.
 Urinas purgat, & menstrua sumpta resoluit,
 Vel si trita super pectus hæc herba ligetur,
 Nausea cum uino sumpta sedabitur illa.
 Feruorem stomachi cum lymphâ mitigat hausta.
 Radix illius uino decocta, dolores
 Fomento curat, patitur quos uirga uirilîs,
 Hoc quoq; si iungas oleo facit, hocq; perungas.
 Ictus, uel factos subito quoscunq; tumores,
 Apponas tritam iuncto sedabis aceto.
 Semen cum uino bibitum, ueneris mouet actus.
 Hocq; modo lateris diros sedare dolores
 Dicunt, aut herbæ si sit decoctio sumpta.
 Tradunt authores eius iuuenescere gustu

Serpentes

AEMILIUS MACER

Serpentes, & ob hoc senibus prodesse putatur.

DE ACIDVLA.

Dicimus acidulam, quam Græcus dicit αοxon.
Sic dici credunt, sapor illi quod sit aceti.
Crescit arenosis in pratis, & secus amnes.

Hanc auide quidam comedunt in tempore ueris,
Expertumq; ferunt sibi quod fastidia tollat.

Virtus est illi siccans, & frigida ualde.

Tertius à medicis datus est gradus huic in utroq;

Hac fugit apposita sacer ignis, & herpeta mordax.

Et tumor ex oculis tritæ cataplasmate cedit.

Vlcera quæ serpunt cohibet, combustaq; curat.

Et multum calidæ dicunt prodesse podagræ,

Si fuerit folijs illius operta uirentis,

Aut cataplasmata mixta contrita polenta.

Eius cum roseo succus permixtus oliuo,

Dicitur antiquo capitis prodesse dolori,

Qui dictus dolor est lingua cephalargia græca.

Omne genus fluxus uentris restringere mire

Cum uino potata solet, uel mansa frequenter.

Hocq; modo nimium manantia menstrua sistit,

Vel si matrici tritam uiridem superaddas.

Sic quoq; lumbricos pellit potata rotundos.

Taliter & cunctis prodest potata uenenis.

Exbilarat uisus illius succus inunctus.

Cum uino

Cum uino uarijs obstat potata uenenis.
 Affirmant, istam qui secum gesserit herbam,
 Quod non appetet hunc lethali scorpium ictu.
 Auribus expressus succus si funditur eius
 Adiuuat auditum mire, pellitq; dolorem.

Altera uero minor species est istius herbæ,
 Quam semperuiuam dicunt, quoniam uiret omni
 Tempore: barba Iouis uulgari more uocatur.
 Esse refert similem prædictæ Plinius istam,
 Nec minus omnibus hanc prædictis posse iuuare.
 Mane solent adeo palpebræ glutine quodam
 Flegmatis astringi, ualeant ut uix aperiri,
 Has mire succus herbæ deglutinat huius,
 Illo si tactæ fuerint, digitouæ perunctæ.

DE PORTULACA.

A Vdrachne græce, quæ portulaca latine
 Dicitur, hæc uulgi pes pulli more uocatur.
 Humida uis eius, & frigida dicitur esse.
 Inde iuuat febrem, quam dicit Græcia causon,
 Tertius humori, stridori uero secundus
 Huic gradus est. uilis stomacho quoq; habetur
 Trita super stomachum uiridis si ponitur herba.
 Præstat idem succus si iumitur: herbaq; mansa,
 Aut ut olus accepta solet lenire calorem.

Mansa uel hausta potest nimium restringere fluxum

Sanguinis

ἄνθος πορτακάριον.

AEMILIVS MACER

Sanguinis & uentris nimium cohibere fluorent.
Esse uetat dentes illis contrita stupentes.
Et tumidis oculis prodest superaddita trita.
Feruorem solis aestate comesta nocere
Non sinit, & uentrem cum uino & cum sale mollit.
Vesicæq; solet sedare comesta dolores.
Est hæmorrhificis hæc sepe comesta salubris.
Acidule similes huic penè per omnia uires,
Effectusq; pares testatur Plinius esse.

DE LACTUCA.

Frigida lactucæ uis constat, & humida ualde.
Vnde potest nimios hæc mansa leuare calores.
Et præstabit idem superaddas si bene tritam.
Vtilis est stomacho, somnum dat, mollit & aluum:
Omnibus his melius prodest decocta comesta.
Et stomacho potius non lota comesta medetur.
Lactucæ semen compescit somnia uana
Cum uino bibitum, fluxum quoq; reprimet alui.
Lac dat abundanter nutrici sumpta frequenter.
Vt quidam dicunt, oculis caligo creatur
His, quibus assidue fuerit cibus eius in usu.

DE ROSA.

Dici flos florum nobis rosa iure uidetur,
Que specie cunctos præcedat, odoreq; flores.
Nō tamen hæc tantū specie, nec odore iuuare
Nos ualet

Nos ualet, at uarijs nos adiuuat illa medelis.
 Eius sicca gradu uis est & frigida primo.
 Compescit sacrum, si trita apponitur, ignem.
 Sic quoq; si stomachus calet aut præcordia, sedat.
 Fluxum matricis cum uino stringit & alui.
 Illius succum collyria plurima querunt.
 Et siccae puluis morbis bene subuenit oris,
 Infrictus per se tantum, cum mellæue mixtus.
 Omnes feruores superaddita trita coërcet
 Ipsa recens, uel si mulsæ contrita bibatur.
 Ex hac conficitur oleum, roseumq; uocatur,
 Diuersis morbis, & multis utile causis.
 Si bibitur, uentrem mollit, stomachiq; calorem
 Extinguit nimium, bene si foueatur eodem.
 Et dolor & feruor capitis curabitur illo.
 Permiscendo illi si forte iugatur acetum,
 Expurgat sordes, uulnus repletq; profundum.
 Et combusturis præclare subuenit ignis.
 Ore diu tentum dentis sedare dolorem
 Dicitur, & duras palpebras reddere molles.
 Aufert suppositum pruritus interiorum.
 Et sterics uarijs ualet hoc succurrere morbis.
 Hoc oleum quoniam uariatur conficiendo,
 Dicam Palladius quid scripserit inde peritus.
 Quod rubrum fuerit foliorum sumito floris,

C

Vncia

AE MILIUS MACER

Vncia sic purgatorum iungatur oliui
In libra, uitreo sic claudens omnia uase.
Sub phœbo tantum septem suspende diebus,
Inde medelarum uarios seruetur ad usus.

DE LILIIS.

L Aurosas (ut credo) rosas, argentea debent
Lilia iure sequi, quæ nec specie, nec odore
Cedere creduntur, roseo collata decori,
Nec minus in multis hominum sunt apta medelis.
Eius radice bulbus, quæ lilia profert,
Sub prunis tectus, iuncto quoq; tritus oliuo,
Prodest uisturis mire superadditus ignis,
Et melius roseum sibi si iungatur oliuum.
Duricias stericas mollit si subditur idem.
Elixis eius folijs, cataplasmaq; factum,
Mollescunt nerui, combustaq; membra iuuantur.
Sicq; superpositus morsus curabitur anguis,
Aut si cum uino bulbus potabitur ipse.
Sic quoq; fungorum uetat ille uenena nocere.
Hunc uino coctum tritumq; pedum superadde
Clauis, nec soluas nisi cum lux tertia transit.
Pingui porcino si decoquis hunc, uel oliuo,
Reddere posse pilos membris narratur adustis.
Cum uino potam nocuum purgare cruorem
Per uentrem dicunt, & sic prodesse lieni.

sicq; iuuat

DE HERBIS.

18

Sicq; iuuat uuluas, sic idem menstrua purgat,
 Vel si cum uino ueteri coctum superaddas.
 Precisis neruis tritus cum melle medetur.
 Expressus succus foliorum mixtus aceto,
 Et melli coquitur, sint mellis, sint & aceti
 Ut geminae partes, praedicti quinq; liquoris,
 Ad desiccandas nihil est magis utile plagas,
 Inq; cicatrices ducit, licet inueteratas.
 Elixus bulbus, & caerotis bene mixtus,
 Rugas distendit uultus, maculas fugat omnes.
 Lichenas purgat, faciem quoq; surpure mundat.
 Exprimitur succus de tritis floribus eius,
 Qui uuluas mollit cum lana subditus illis,
 Illitus asseritur sudorem posse mouere.
 Turgida maturat, primo coquit, & cito purgat.

DE SATVREIA.

THymbra solet graece dici, Satureia latine.
 Illi sicca nimis uis est, sed feruida ualde.
 Prouocat urinam, cum uino menstrua sumpta.
 Pellit abortiuum, muliebria uiscera purgat.
 Illius puluis cum cocto melle subactus,
 Et mansus, uel cum uino si sumitur idem,
 Pectoris humorem pellit persumpta tenacem.
 Cum uino tepido compescit tormina uentris
 Si large bibitur: uerum iam saepe probaui.

C 2 Est quidam

AEMILIUS MACER

Est quidam morbus lethargus nomine dictus,
Oppositum medici quem dicunt esse phrenesi,
Quod uetat hic somnū, somno grauat hic nimis aegrū.
Hoc tam lethali somno depressus, aceto
Thymbram commiscens, foueat caput inde frequēter,
Sic uitium pigri poterit depellere morbi.
Hanc herbam caueat mulier contingere pregnans,
Nam non mansa modo, sed partum subdita tollit.
Nausea sedatur hac, si bene trita bibatur
Cum modico uino, uel si sumatur in ouo.
Hocq; modo mire uenerem solet illa mouere,
Si largo potu uiridis, uel sicca bibatur.
Quod si cum uino mel iungitur & piper illi,
Non modicum ueneris succendere dicitur ignem.
Hinc est à Satyris merito satyrea uocata,
Quod sint in uenerem nimis hæc animalia prona.
Si desit thymus, pro thymo ponere thymbram
Præcipiunt medici, quia uis est æqua duobus.

DE SALVIA.

Salvia cui nomen elelisphacus est apud Argos,
Cum mulsæ iecoris prodest potata querelis.
Pellit abortiuum, lotiumq; , et menstrua purgat.
Trita uenenatos iuuat superaddita morsus.
Crudis uulneribus, quæ multo sanguine manant,
Apponas tritam dicunt retinere cruorem.

Cum uino

Cum uino succus tepidus si sumitur huius,
 Compescit uentrem, tuſſim, laterisq; dolorem.
 Pruritus uulua curat, uirgaq; uirilis,
 Si foueas uino fuerit quo salua cocta.
 Illius succo crines nigrescere dicunt,
 Si sint hoc uncti crebro sub sole calenti.

DE LIGUSTICO.

A Ligurum patria sumpsere ligustica nomen,
 Copia quod maior ibi nascitur illius herbæ.
 Tertius huic gradus est calidi sicciq; uigoris.

Maior radice uis est, & seminis eius,
 Et par est illis uis in medicamine quouis.
 Inflato stomacho cum uino sumpta medetur.
 Et tali potu uis digestiua iuuatur.
 Omnibus & morbis sic prodest interiorum.
 Urinas sic sumpta mouet, & menstrua purgat.
 Tota uenenatis medicatur morsibus herba,
 Si bibitur bene trita prius, uinoq; soluta,
 Et pars contrita ponatur desuper herbæ.
 Non modicum colicis prodest hæc mansa uel hausta,
 Vel si radice elixatura bibatur.
 Nec solum colicis decoctio proderit ista,
 Sed supradictis medicabitur omnibus hausta.
 Digestibilibus semen bene iungitur eius
 Omnibus antidotis, quod sit huic peptica uirtus.

AE MILI VS MACER

Hanc oculis Strabus potuq; & odore nociuam
Afferit: antidotis eius tantummodo semen
Misceri iussit. hoc uerum dixerit à se,
Aut à doctorum libris, non est mihi notum.
Hoc scio quod ueteres non paruis laudibus istam
Attollunt herban. nec me legisse recordor
Vllum, qui Strabi sermonibus astipuletur.

DE OSTRUTIO.

S Truction, ostrutium quod uulgi more uocatur,
Vim calidam siccamq; tenet. radix fugat eius
Cum uino morbos iecoris, si trita bibatur.
Ictericos sic sumpta iuuat, splenisq; tumorem
Durum, quem græci sclirosin dixere, repellit.
Hocq; modo lapides uisicæ frangere dicunt.
Menstrua sic, lotiumq; mouet, tussimq; medetur.
Sic orthopnoicis prodest si sæpe bibatur.
Subdita matrici depellere fertur abortum.
Et sic tarda nimis seducere menstrua tradunt.
Acri cum uino si iungitur atq; polenta
Illius succus, lepras emundat inunctas.
Hoc etiam succo iuncto cum polline, quem dant
Ordea, curatur (ut dicunt) pustula quæuis,
Si superaddideris emplastri more dolori.
Illius succus cum melle terendo iugatus,
Humores capitis purgat si nare trahatur.

Sternuta

Sternutamentum per se puluis mouet eius
 Naribus iniectus, ueratro non segnius albo.
 Ictericis succus mire medicabitur eius,
 Hunc si nare trahant lacti mixum muliebri.

DE CAEREFOLIO.

Est caerefolio uis acris & ignea ualde.
 Appositum cancris tritum cum melle medetur.
 Cum uino bibitum lateris sedare dolorem
 Sæpe solet, tritam si nectis desuper herbam.
 Cum mulsâ bibitum pituitæ noxia soluit.
 Ex oleo coctum frigus depellit inunctum.
 Si tritum mixto uiolento soluis aceto,
 Lumbricos tali potu, tineasq; repellit.
 Cum uino ciet urinas, & menstrua purgat.
 Virgine cum cæra, uetus huic axungia mixta,
 Non modo parotidas, uerum quoscunq; tumores
 Curat uel reprimit, si sæpius hæc superaddas.
 Intinctum ualido si manducetur aceto,
 Sæpe solet uomitum, uentremq; tenere solutum.
 Si trito tegitur pectus, succusq; bibatur,
 Urinæ clausos reserat quoscunq; meatus.
 Illius elixatura uertigo fugatur,
 Si caput hac tepida patientis sæpe lauetur,
 Herbaq; temporibus & fronti cocta ligetur.

AEMILIUS MACER

DE ATRIPLICE.

INfrigidare gradu primo, humectare secundo
Attriplicem dicunt: eius mollit cibus aluum.
Duritias soluit uarias, clauisq; medetur,
Emplastrum crudæ, uel coctæ si superaddas.
Hocq; superpositum scabros cito detrahit unguis.
Ignibus & sacris dicunt sic posse mederi.
Attriplicem tritam cum nitro, melle, & aceto,
Dicunt appositam calidam sedare podagram.
Ictericis dicitq; Galenus tollere morbum
Illius semen cum uino sæpius haustum.

DE CORIANDRO.

FRigida uis herbe coriandri dicitur esse,
Austeraq; simul, quiddam uirtutis habere
Hancq; Galenus ait, per quam depellere uentre
Lumbricos tineasq; solet, si trita bibatur
Cum uino, uel si mixta sumatur aceto.
Vua cum passa coriandrum, melq; iugatum,
Sedabunt uarios superaddita trita tumores.
Præcipue testes tumidos iuuat hoc medicamen.
Illius semen uentrem stipare solutum
Fertur aquæ iunctum, fuerit si sæpius haustum.
Argenti spumam cerusæ contere mixtam,
His tritis, succum coriandri iunge, & acetum,
Quatuor his roseum miscendo iugabis oliuum.

Ista terendo

DE HERBIS.

21

Ista terendo simul pretiosum conficis unguen,
Quo sacros ignes pellas, calidosq; tumores.
Si tibi difficilis confectio tanta uidetur,
Succus cum solo prodest commixtus aceto.
Et si frumenti panis mundissima mica
Iungitur huic succo, sedat quemcunq; calorem.
Huic succo si iuncta fabæ sit sola farina,
Et superaddatur scrophis, medicabitur illis.
Et cedit feruens emplastro pustula tali.
A multis scriptum legitur febris ante tremorem
Si tria grana uoret coriandri seminis æger,
Euadet febrem cui dat lux tertia nomen.
Prestat idem lectum coriandum mane, priusquam
Sol surgat, cervicali si subditur ægri.
Xenocrates scripsit totidem cessare diebus
Menstrua, quot mulier coriandri grana uorabit.
Assiduum quidam condemnant illius usum,
Nempe putant mortem, quemuisue parare dolorem.

DE NASTURTIO.

Dicunt feruentes q; habent nasturtia uires,
Et siccas: hac re uenerem ceu ruta coërcet,
Siccando semen fuerit si sumpta frequenter.
Fermento commixta recens hæc herba terendo,
Anthracas curat, bona quæ plebs ulcera dicit.
Si superaddatur curaq; furunculis ista,

C S

Emitet

AE MILIUS MACER

Emittit saniem, cum qua dolor ipse recedit.
Illius succus crines retinere fluentes
Illitus asseritur, dentisq; leuare dolorem,
De qua parte dolens dens est, infusus in aurem.
Fortius est herba semen, depellit abortum
Haustum cum uino, uentrisq; animalia pellit.
Et sic serpentis dicunt obstare uenenis.
Solus odor positi carbonibus effugat illas.
Splen reprimat mixto, si saepe bibatur, aceto.
Herbam uel semen cum polline iunge & aceto,
Haec contrita simul schiasis superadde dolori,
Vtile non modicum confirmant hoc medicamen.
Lichenas succus purgabit melle perunctus.
Si prurigo caput, aut ulcera turpia foedant,
Anseris admiscens adipi nasturcia trita,
Saepius unge caput, uitium pelletur utrunq;
Si coquis hanc herbam caprae cum lacte recenti,
Illius aut semen, dolor angit pectora quisquis
Assumpto tepido potu sedabitur isto.
Semen cum tepida contritum pondere dragmae,
Et bibitum, dicunt quod durum molliat aluum.
Tussim compescit semen cum melle uoratum.

DE ERUCA.

ERUCAM calidam dicunt mediocriter esse,
Siccam non adeo. cibus eius digerit escam.

Tertius

Tertius erucæ fertur gradus esse caloris,
 Et ualet urinas hæc mansa uel hausta mouere.
 Manditur utiliter pueris, tussimq; repellit.
 Emundare cutem maculis cum melle iugatam
 Tradunt, & mundos lentigine reddere uultus.
 Elixata prius radix, ualideq; subacta,
 Ossibus & fractis superaddita, reijcit illa.
 Cum uino tritum si semen sumitur eius,
 Quosuis pestiferos ictus curare uidetur.
 Hæc nigras maculas purgat cum felle bouino
 Illita. mira loquar, cum uino largius haustam
 Indurare ferunt hanc contra uerbera sensum.
 Si condituris coquus hanc admisceat herbam,
 Aut semen, gratum dicunt præstare saporem.
 Euzomonq; solent hac causa dicere Græci
 Erucam, succus quod gustu sit bonus eius.
 Non modice mansam uenerem stimulare uel haustam
 Confirmant medici, pariter pluresq; Poëtae.
 Est cum lactucis hæc herba comesta salubris:
 Nanq; calor dat temperiem cum frigore mixtus.

DE PAPAVERE.

Dicunt uim gelidam siccamq; papaueris esse.
 Tres illi tribuunt species: flos unius albus,
 Alterius roseus, rubeus pallensq; minoris
 Flos est: hanc uulgo dicunt agreste papauer.

Cunctis

ÆMILIVS MACER

Cunctis nobilior est, cui flos innascitur albus.
Ex huius teneris faciunt opium capitellis,
Incisa leuiter summa cute, lacq; quod inde
Defluit, accipiunt cochleis, siccumq; reseruant,
Antidotis multis aptum, uarijsq; medelis.
Sunt qui contundunt cum lacte suo capitella,
De quibus expressum siccant in sole liquorem,
Post primum succus uires habet iste secundas.
De specie uero roseos quam gignere flores
Dixi, conficiunt oleum de semine tonso,
Non modicum gustu iucundum, somniferumq;
Tertia, cui flos est rubeus, semenq; nigellum,
Præstat, si bibitur, reliquarum more soporem.
Elixatura tepida cuiuslibet harum,
Aeger si foueat faciem, uel si bibit illam,
Optatum capiet, nisi mors sit proxima, somnum.
Sperma nigri bibitum cum uino, stringere uentrem
Dicitur, hocq; modo fluxus inhibet muliebres.
Somnum dat bibitum, tussim compescit iniquam.
Pondere denarij debent hæc semina sumi:
Nam plus leihargum, uel mortem sæpius infert.
De folijs eius tritis factum cataplasma,
Eximie fauces dicunt curare tumentes.
Quosq; uocant sacros extinguere dicitur ignes.
Frizore, uel cantu, potuue, ciboue, uel aestu,

Aspera

Aspera si fuerit uocalis reddita uena,
 Apposito tali fiet medicamine lenis.
 Candida miconi species (sic nempe uocari
 Græcorum lingua dicunt quodcumq; papauer)
 Longe nobilior est, utiliorq; duabus.
 Tunc cum lacte fluunt capitella papaueris huius,
 Lecta coquantur aqua, cui sit pars tertia mellis
 Addita, cuncta coquis, donec decoctio spissa
 Sit quasi mel, uarios sic conseruetur ad usus.
 Sumpta facit somnum, tussim fugat, abstinet aluum.
 Uocalis uenæ bene reumatismata siccant.
 Eiusdem teneris opium factum capitellis,
 Sicut iam docui, roseo miscebis oliuo,
 Unge caput mixtis, sedabitur his dolor omnis.
 Et solet hoc unguen somni præstare quietem.
 Prædictis admisce croci redolentia fila,
 Auris curabis hæc infundendo dolorem.
 Hoc quoq; scæmineo cum lacte crocoq; subacto,
 Ungendo calidam poteris sedare podagram.
 Ano suppositum solet hoc adducere somnum.
 Illud idem solo præstare uidetur odore.

DE CEPIS.

DE cepis medici non consentire uidentur.
 Namq; Dioscorides inflare, caputq; grauare,
 Atq; sitim cepas dixit succendere mansas.

Fellitis

AEMILIUS MACER

Fellitis non esse bonas ait ipse Galenus,
Flegmaticis uero multum putat esse salubres.
Non modicum sanas Asclepius asserit illas
Præsertim stomacho, pulchrumq; creare colorem
Affirmat, quoties aliquis conspexerit illas.
Et dicit, quisquis ieiunia soluerit illis
Vnaquaq; die, quod uiuet hic absq; dolore.
Affirmant omnes mansas inferre soporem.
Et dicunt illas mollire salubriter aluum.
Appositas perhibent morsus curare caninos,
Si tritæ cum melle prius fuerint uel aceto.
Apponunt alij cum uino melleq; tritas,
Transactisq; tribus soluunt cataplasma diebus.
Sal tritum cepasq; Dioscorides iubet anguis
Morsibus apponi, sic asserit ille iuari.
Fœmineo lacti commixtus succus earum
Pellit sæpe graues infusus ab aure dolores.
Hic succus commixtus aquæ, bibitusq;, iuuabit
Illos, quos subitus facit obmutescere morbus.
Naribus attractus harum tantummodo succus,
Humores nocuos capitis deponere cogit.
Mansæ uel potæ, tardantia menstrua purgant.
Triturasq; pedum soleæ quas, uel caligarum
Duriciæ faciunt, succo sanabis eodem,
Cum gallinarum pinguisi sæpe perungas.

Mane

DE HERBIS.

20

Mane sibi dentes qui succo perfricat isto,
Dicunt hunc dentis nunquam sentire dolorem.
Vlcera compescunt oris cum pane comestæ.
Intingens oleo coctas qui sumpserit illas,
Sedat quos intus dat dysenteria morbos.
Contritis cepis loca denudata capillis
Sæpe fricans, capitis poteris reparare decorem.
Oris foetori profunt, fastidia tollunt.
Hasq; iubent hæmorrhoidis superaddere tritas.
Illarum succus caligine lumina purgat.
Admixtus melli maculas quoq; iunctus aceto
Emendare solet, si sint hoc sæpe fricatæ.

DE BUGLOSSA.

Lingua bouis, græco sermone buglossa uocatur.
Hæc coleram rubeam nimio seruore perustam
Purgat, cum uino fuerit si sumpta frequenter.
Cardiacum, coleræ quem fecit copia nigra,
Consimili potata modo curare ualebis.
Humores nocuos pulmonis detrahit hausta.
Mixtus aquæ tepidæ si succus sumitur eius,
Illi qui patitur schiasim mire medicatur.
Vim memorem cerebri dicunt seruare periti
Vinum potatum quo sit macerata buglossa.
Letos conuiuas decoctio dicitur eius
Reddere, si fuerit inter conuiuia sparsa.

De sinapi

AEMILIUS MACER

DE SINAPIO.

INter eas quas Pythagoras laudauerit herbas,
Asseritur primam laudem tribuisse sinapi.
Quartus ei gradus est in ui sicca, calidaq;
Extrahit humores uiscosos, extenuatq;
Comburitq; cutem, uis illi est tanta caloris.
Maior uis eius in semine dicitur esse.
Sensus exacuit cibis eius, commouet aluum,
Confringit lapides, urinam, et menstrua purgat.
Si tritam iungas tepidæ, uersesq; palato
Ad solem, capitis purgabit flegma nocuum.
Sternutamentis hoc admiscere salubre est,
Isto nam capitis strictura resoluitur omnis.
Mansum confortat stomachum, suspiria sedat.
Morsum serpentis, trito si iungas acetum,
Et superapponas, tali medicamine curas.
Mansum pestiferos uetat intus ledere fungos.
Vi nimium feruente cutem comburere dixi,
Sed tamen hæc multis est utilis uustio causis.
Hac oculis nocuis capitis sedabitur humor,
Et qui distillans pulmonum concaua lædit,
Et stomachi, morbosq; creat, tussimq; phthisimq;
Hac per uesicas coxæ dolor inueteratus
Elicitur, schiasim quam græco nomine dicunt,
Hacq; tumor splenis durus, iecorisq; fugatur,

Et multis

Et multum causis hæc subuenit inueteratis.
 Vtile tot causis quoniam cataplasma sinapis
 Sæpius à medicis uariatur conficiendo,
 Hoc dicam qualiter fieri iubeat Meniacus:
 In mortariolo tritum bene pone sinapis
 Semen, iungatur panis huic candida mica,
 Sic, ut tertia pars sit panis iuncta sinapi,
 His ficus siccas, & mel iungas, & acetum
 Aetatis quantum, uel morbi causa requiret.
 Nam quo plus ficus sicca, uel mellis habebit
 Ille sinapismus, tanto solet acrior esse:
 Debilior, quo plus panis mittes & aceti.
 Ne tibi sit uilis, moneo, confectio talis,
 Effectum cuius in multis sæpe probaui.
 Non tamen hanc iubeo cunctis apponere morbis,
 Sed raro magnis, & causis inueteratis.
 Plinius in musto cum semine præcipit huius
 Radices mergi, sic postquam senserit horum
 Omnem uim uinum, multum putat esse salubre
 Faucibus, & stomacho potatum, luminibusq;
 Pluribus & capitis dicunt prodesse querelis.
 Infuso faciunt oleum de semine quidam
 Vtile lumborum uitij, stupidis quoq; neruis.
 Exprimitur succus tenero de caule sinapis,
 Quod siccum mandens dentis tormenta fugabis.

AEMILIVS MACER.

Vocales uenas semen lenire sinapis
Mansum confirmant, adipi tundendo uetusto
Commixtum, scrophas dispergit si superaddas.
Illius fumus multum prodesse caducis
Dicitur, atq; steræ causas siccando iuuare.
Cum ficu tritum capiti superaddere raso
His, qui lethargum patiuntur, magna medela est,
Vel si sæpe pedes uniendo fricabis eorum.
Semen contritum melli coniunge uel uncto,
Illud alopecias iuuat unguen sæpe fricando.
Acri cum uino lepras emundat inunctum.
Hoc quoq; curatur manso perihodica febris,
Antea quàm diri ueniat commotio morbi.

DE CAULE.

CAulis Romana, Græcorum brassica lingua
Dicitur: is quamuis passim nascatur in hortis,
Est tamen illius ad multa salutifer usus.
Annis sexcentis usos medicamine caulis
Romanos, Cato testatur, medicina priusquàm
A medicis Romæ descripta fuisset in usu.
Tunc hortus escas illis dabat, & medicinas.
Vulnera non tantum curare recentia caulem
Ipsemet affirmat, sed quamuis inueterata,
Et caneros etiam: loca sed prius amne lauari
Præcipit, aut uino tepido, sic deniq; crudum

Vnaquaq;

Vnaquaq; die bis tritum apponere caulem.
 Ordea quam dederint cauli miscere farinam
 Idem præcepit, tritam quoq; cum coriandro,
 Et sale permodico, sic omnia mixta terendo
 Apponi diræ docuit cataplasma podagræ.
 Hoc etiam morbis medicabitur articulorum.
 Hoc quoq; syringas ait, & luxata iuuare.
 Atq; superpositum uarios sedare tumores.
 Illius urinam, fuerit qui caulibus usus,
 Causis neruorum calefactam censuit aptam.
 Hac ex urina pueri si sæpe lauentur,
 Asserit illorum multum conferre saluti.
 Hæc narrat de caule Cato. Scripsisse libellum
 Crisippum dicunt huius de uiribus herbe.
 Omnes confirmant caligine lumina tergi
 Eius, qui uiridi uescetur caule frequenter.
 Auget lac mammis cibus eius, menstrua purgat,
 Atq; iuuat stomachum sumptas ut concoquat escas.
 Si multum coquitur restringere dicitur aluum.
 At semicrudus solet illam soluere sumptus.
 Ac sumptus crudus sic ut tingatur aceto,
 Splen reprimat tumidum: semen depellit abortum.
 Vincto cum ueteri coctos bene contere caules,
 His oleum roseum quantum res postulat addas,
 Ardores nimios iuuat hæc confectio febris,

AE MILI VS MACER

Si super ad. latur stomacho, membróue calenti.
Acri non scissum si mergis alumen aceto,
Et caules, sic ut corpus redigantur in unum,
Cuncta terendo diu, potes hoc compescere lepram,
Et plures alias maculas his sæpe perungens.
His etiam crines poteris retinere fluentes.
Dicitur & testes istud curare tumentes,
Et uarios morbos genitalia quæ patiuntur.
Et melius si prædictis faba cocta iugatur.
Cum foenogracæ si tundis hanc & aceto,
Et super arthreticos apponas ista dolores,
Multum subueniet illis, uitijsq; podagræ
Non modicum poterit istud cataplasma mederi.
Vincto cum ueteri caulis cineres bene triti,
Profunt ad ueteres lateris, coxæq; dolores.
Sit licet hæc uilis, tamen est medicina salubris.
Si caulis semen mixto potatur aceto,
Pellere sæpe solet animalia noxia uentris.
Fit cinis ex siccis caulis radicibus ustis,
Subditus hic, uuam releuat siccando iacentem.
Dentibus attriti succum glutire uirentis,
Affirmant rauæ multum succurrere uoci.
Naribus infusus succus, purgat caput eius.
Qui prius est caules, uix sentiet ebrietatem.
Eulsam caulis radicem, postea terram

Quæ non

DE HERBIS.

27

Quæ non attigerit, collo, Melinius inquit,
Suspensam, uarios uuæ depellere morbos.

DE PASTINACA.

Est pastinacæ uirtus in semine tantum,
Et radice sua. malsa si decoquis eius
Radices, multum decoctio proderit eius,
Si potanda datur splenis, iecorisq; querelis.
Lumborumq; iuuat eadem potata dolorem.
Has si lacte coquas, decoctio sumpta iuuabit
Asthmaticos, quamuis ueteres, uentresq; fluentes.
Radix illius collo suspensa, tumores
(Ut quidam dicunt) compescit testiculorum.
Qui pastinacam fert, aut qui mandidit illam,
Dicitur à nullo serpente posse noceri.
Accendit uenerem si large sumitur illa.
Si circumscalpis dentes radicibus eius,
Dicunt ingenti persæpe dolore iuuari.
Ex uino pastinacæ si sperma bibatur,
Compescit diros quos scorpion intulit ictus.
Sic quoq; foeminei uentris curare tumorem
Dicunt, quod mulier quasi prægnans esse uidetur.
Appositum cancris totum cum melle medetur.
Quod pastum tribuat est pastinaca uocata,
Nanq; cibum nullæ radices dant meliorem.

AEMILIUS MACER
DE ORIGANO.

Origani uires calidæ siccaeq; leguntur.
Tertius huic in utroq; gradus cōceditur esse.
Illius in uino curat decoctio sumpta
Quosuis pestiferos morsus, si sæpe bibatur.
Cum mulsâ sumpta prodest aconita bibenti.
Sic multis alijs dicunt obstare uenenis.
Conquassata iuuat mansum, uel sæpius haustum.
Hydropicos reprimit bibitum, siccataq; tumores.
Cum mulsâ bibitum coleram deponere nigram
Dicunt, oxifabi fuerit si pondere sumptum.
Menstrua deducit bibitum, uel si superaddas
Tritum, uel cocta mulier si se fouet herba.
Illius puluis tussim cum melle repellit.
Pruritus, acoras, maculasq; cutis fugat omnes,
In quo decoquitur si sæpius amne lauentur.
In lauacro iuuat ictericos hæc coctio sumpta.
Succus prædictæ uiridis si sumitur herbæ,
Vnas & fauces curat siccando tumentes.
Oris uulneribus medicabitur ore retentus.
Naribus infusus, irino mixtus oliuo,
Infusum capiti coget manare cruorem.
Auribus infusus sedat cum lacte dolorem.
Hic succus mixtus cepis, & rosyriaco,
Ponitur ad solem tunc quando Sirius ardet,
Sicq; quater de

Sicq; quaterdenis feruebit in ære diebus.
 Si supponatur lecto confectio talis,
 Effugat (ut dicunt) animalia cuncta nociua.
 His quibus ex aliquo uitio digestio tarda
 Euenit, ex uino prodest si sumitur aluo.
 Cum calida morsus stomachi lenire probatur.
 Illius succos oleo mixtos & aceto
 Succida lana bibat, & sic superaddita membris
 Luxatis uel contusis, multum iuuat illa.
 Prouocat urinam, lumbricos proijcit haustu.
 Dente diu tritum solet inde fugare dolorem.
 Omnia potatus succus iuuat interiora.
 Eius cum succo si caryca trita bibatur,
 Sudorem poris producere fertur apertis.
 Appositus coxis succus cum polline farris,
 Harum sæpe grauem pellit reprimite dolorem.

DE SERPILLO.

Serpillum ueteres dixerunt, quod quasi serpat
 Terræ uicinum: huic feruida siccaq; uis est.
 Acricum uino coctum, contundis oliuo
 Cui rosa dat nomen: hoc unguine perline frontem
 Aegroti, capitis solet hoc sedare dolorem.
 Nidor combusti serpentes effugat omnes,
 Et quoduis animal infundens ore uenenum.
 Hoc ideo miscere cibis messoribus est mos,

AEMILIUS MACER

Vt si forte sopor fessos depresserit illos,
Vermibus à nocuis tuti requiescere possint.
Pestiferos morsus bibitum iuuat, appositumq;
Prouocat urinas, compescit tormina uentris.
Splen iuuat admixto si sæpe bibatur aceto.
Si mel prædictis iungatur, sputa cruenta
Iactantes, mire potus solet ille iuuare.
Haustum cum uino iecoris sedare dolorem
Dicitur, hicq; solet producere menstrua potus.

DE VIOLIS.

Nec roseus superare decor, nec lilia possunt
Fragrantes uiolas specie, nec ui, nec odore.
Dicitur humida uis illis, & frigida primo
Esse gradu, species tres esse leguntur earum,
Noscere quas tantum diuerso flore ualemus.
Nam sunt purpurei flores, albiq; nigriq;
Cunctis penè pares sunt in medicamine uires.
Inflammata iuuant loca, tritæ si superaddas.
Crapula discutitur bibitis, capitisq; grauedo
Olfactu solo, uel si caput inde coronas.
Anginis potæ medicantur aqua resolutæ.
Purpuream uiolam dicunt curare caducos,
Præcipue pueros, si mixto sumitur amne.
Radices uiolæ cum myrrha tunde, crocoq;
Hoc inflammatis oculis apponito nocte.

Contritis

Contritis folijs uiolæ cum melle perungens,
 Ulcera sanabis capitis si iungis acetum,
 Et cataplasma facis, cedit collectio quæuis.
 Illius curat elixatura tumorem
 Matricis, tepida si sæpe fouebitur illa.
 Ani fissuras, quas appellant ragadias,
 Addita cerotis medicatur sæpe perunctis.
 Pustula si fuerit, melli superadde iugata.
 Illius semen cum uino, menstrua purgat.
 Tritæ cum mixto radices eius aceto,
 Splen siccant bibitæ, uel spleni si superaddas.
 Hocq; modo calidam dicunt sedare podagram.
 A stomacho coleram rubeam potata repellit
 Herba uirens uiolæ, uel flos siccus sue, recensue.
 Morbos de colera rubea, uel sanguine factos,
 Mollibus in costis, aut in pulmonibus ipsis,
 Sedat si mixto potabitur amne recenti.
 Infantum tuſsim sic, et suspiria sedat.
 Ex uiolis oleum sicut de flore rosarum
 Conficiunt, multis quod dicunt utile causis.
 Auribus infusum, sonitum fugat atq; dolorem,
 Et capiti prodest quocunq; dolore laboret,
 Leniter infrigidans, corpusq; sopore resoluens.
 Lumbricos necat infusum, bibitum, uel inunctum.
 Et capitis fursur oleo depellitur isto.

D s Os capitis

AE MILIUS MACER

Os capitis ictu fuerit si forte plicatum,
Intantum, ut linguae patiens amiserit usum,
Fac prius hanc uiolam cum uino sumere tritam,
Postea, si fuerit capitis pars dextera laesa,
Contritam plantae pedis hanc adnecte sinistri,
Atq; econuerso facias si leua plicata est,
Os resilit, linguaeq; die redit usus eadem,
Vt Iustus tradit medicus, qui talia scripsit.
Altera uis uiolae fertur mirabilis esse.
Albae si uiolae radix teneatur in ore,
Et transglutitus sic succus saepius eius,
Vulneris immodicum tradunt mox sistere fluxum.
Hanc liquiritiae tradit uim Plinius esse.

DE ARISTOLOGIA.

Aristologiae species tres dicimus esse.
Longa prior, radix est cuius longa, uocatur.
Dicta rotunda sequens, q; sit radice rotunda.
Tertia clematis graeco sermone uocatur.
Viribus haec penè par dicitur esse rotundae.
Omnes uim calidam siccamq; leguntur habere.
In primo uis sicca gradu, feruensq; secundo est.
Pestiferos morsus cum uino sumpta rotunda
Curat, & assumptis prodest sic hausta uenenis.
Hocq; modo tardas educit sumpta secundas.
Cum pipere & myrrha putredine mundat ab omni,
Post par

Post partum potata steras uel subdita tantum.
 Asthmaticis prodest, & frigora sumpta repellit.
 Pleureticos curat mixto si sumitur amne.
 Quodlibet infixum superaddita trita repellit.
 Vulnera cum mellis purgatq; repletq; liquore.
 Quod si prædictis irim coniungis, & inde
 Ungas gingiuas, dentesq; putredine purgas,
 Splenis duriciam soluit, laterisq; dolorem
 Si mixta potatur aqua, febresq; malignas
 Hoc potata modo fertur compescere mire.
 Sic etiam spasms super omnia subuenit hausta.
 Et sedat diram sic sæpius hausta podagram.
 Et morbum curare solet sic sumpta caducum.
 Et uentris nimium sic mitigat illa dolorem.
 Sic quoq; fit sumpta leuior paralyticus illa.
 Dæmonium fumus depellere dicitur eius.
 Infantes fumo dicunt hoc exhilarari.
 Fistula curatur huius radicibus herbae,
 Si bene purgatis eius loca concaua farcis.
 Singultus sumpta sedari dicitur illa.
 Omnia longa potest, quæ dixi posse rotundam.
 Longa tamen uires habet illa debiliores.
 Vnde quidem si defuerit quandoq; rotunda,
 Par pondus longæ ponatur, dimidiumq;
 Fomento longæ prodest decoctio mire

AE MILIVS MACER

Matricum morbis, humores extenuando
Pingues, & purgat, eadem si sumitur, illas.
Plinius hanc formare mares, cum carne bouina
Appositam uuluae, postquam conceperit, inquit.
Trita necat pisces admixta calce rotunda.
Hanc ideo quidam terrae dixere uenenum.

DE MARRUBIO.

πρῶτον.

MArrubium nostri dixerunt, praesione Argi.
Hanc herbam medici calidam, siccamque; secundo
Dicunt esse gradu. decoctio totius herbae,
Seminis aut eius, phthisicos mire iuuat hausta.
Pectoris haec uarios compescit potio morbos.
Et melius prodest illi si iungitur iris.
Asthmaticos sic sumpta iuuat, tussimque; repellit.
Accelerat partus eadem, pellitque; secundas.
Si mel marrubio iungatur, uulnera purgat.
Hocque; modo curat quae rodunt ulcera carnem.
Dicitur hoc bibitum lateris sedare dolorem.
Omnibus his succus siccatus proderit eius.
Illius succus cum uino mellēue mixtus
Prodest luminibus caligine debilitatis.
Sic iuuat ictericos iniectus naribus idem.
Auriculaeque; grauem dicunt curare dolorem,
Hunc mixtum roseo si fundas intus oliuo.
Vsum marrubij non dicunt esse salubrem

His, qui

His, qui uesicæ morbo, renumq; laborant.

DE IRI.

IRi dat florum nomen color ipse suorum,
 Coelestis similes sunt nempe coloribus iris.
 Illyricam dicunt illam, quia plurima nasci
 Fertur in Illyria. uis eius sicca, calensq;
 Dicitur, atq; gradum dant huic in utroq; secundum.
 Maior uis huius est in radicibus eius.
 Has desiccandas per frusta rotunda secatas,
 Sic ut se partes non tangant insere filo,
 Inq; loco sicco fac suspendantur in umbra:
 Vix aliter totum poteris siccare per annum.
 Cum uino sedant tuſſim, præbentq; soporem.
 Si latitans intus sanies præcordia lædit,
 Pellitur illarum cum uino puluere sumpto.
 Cum mulsâ bibitus coleram depellit iniquam.
 Tormina cum mixto bibitus sedabit aceto.
 Hocq; modo sumptis dicunt prodesse uenenis.
 Spleni contractis, & quouis frigore laſis,
 Cum uino bibitus puluis medicabitur eius.
 Hocq; modo sumptus tardantia menstrua purgat.
 Duricias stericas radicum coctio mollit,
 Si subtus tepida foueantur sæpius illa.
 Hæc cum clysterio si sit subiecta per anum,
 Non modicum schiaſi dicunt prodesse dolori.

De radicib;

AE MILIUS MACER

De radicibus his mixto collyria melle
Fiunt, quæ uulnæ pellunt subiecta secundas.
Inq; locis hæc fixa cauis syringia curant.
Commixtus melli desiccatur uulnera puluis,
Carneq; nuda replet, si sit superadditus, ossa.
Pulueris hellebori pars tertia iungitur illi,
Iris radicum tenui cum puluere duplo,
Puluis uterq; simul commixto melle ligatus,
Hoc superappositum purgat caligine uultum,
Et papulas eius istud cataplasma repellit.

DE ENULA.

ENula, quam uulgius elnam uocat, eliniumq;
Dicitur à medicis: est forma cognita cunctis.
Humida uis eius, & feruida dicitur esse.
Humor habere gradum primum, feruorq; secundū
Dicitur, illius decoctio menstrua purgat.
Si bibitur mouet urinam, depellit abortum.
Dicitur hæc eadem stipatum soluere uentrem.
Radix trita fugat schiasim superaddita coxæ.
Ex eius folijs cum uini nectare coctis
Mire nephreticis renes inuoluere prodest.
Eius radicum puluis cum melle uoratus
Tussim compescit, orthopnoicisq; medetur.
Cum succo rutæ succus si sumitur eius,
Affirmant ruptis quod prosit potio talis.

De hyfopo

DE HYSOPO.

Est hysopum siccum, calidum quoq; tertius illi
 Est in utroq; gradus: eius decoctio facta
 Sic, ut cocta simul sint mel, ficus quoq; sicca,
 Prodest non modicum patientibus hausta catarrhum.
 Subuenit & uoci raucae uersata palato.
 Et prodest cunctis pulmonum sumpta querelis.
 Lumbricos uentris eadem potata repellit.
 Et pectus, capitis si distillatio fiat,
 Quae persaepe solet tussim, phthisimq; creare,
 Prodest haec eadem decoctio sumpta frequenter.
 Omnibus his prodest puluis cum melle iugatus,
 Contrito uiridi si ungitur oxymel illi,
 Sicq; datur bibitum, stipatum molliet aluum.
 Potio si uiridis uel sicci saepe bibatur,
 Vultibus eximium fertur praestare colorem,
 Cum uento nocuo uiscosum flegma repellens.
 Cardnia si iungas, his solues fortius aluum.
 Cum nitro & ficu sicca si conteris ipsum,
 Et superapponas spleni cataplasma tumentis,
 Hydropicisue, solet siccando repellere morbum.
 Cum uino bibitum praecordia tensa relaxat,
 Et quicumq; nocet tumor interiora, recedit.
 In quo decoquitur si dens foueatur aceto,
 Fertur ab immodico cito saepe dolore leuari.

Accensae

AEMILIUS MACER

Accensæ fumo sonitus compescitur auris.
Elixum appositum humores lymphidat omnes.
Sic iuuat ictericos iniectum naribus idem.
Auriculæ dicunt grauem curare dolorem,
Hoc mixtum roseo si fundis intus oliuo.

DE ASARO.

Est asarum græce uulgago dicta latine.
Hæc calidæ & siccæ uirtutis dicitur esse.
Tertius est illi gradus, ut dicunt, in utroq;
Prouocat urinam, potatâq; menstrua purgat.
Hocq; modo iecoris medicatur sumpta dolori.
Hydropicosq; iuuat, schiasim fugat hausta frequenter.
Et uulvæ morbis decoctio subuenit eius.
Dicitur ictericum potata repellere morbum.
Helleboriq; modo uomitu præcordia purgat.
Sed non est huius purgatio tam uiolenta,
Nec metuenda quidem, si fiat taliter illa.
Aetatem & uires eius circumspice primum,
Quem purgare uoles, & tempus quale sit anni.
Et si sit regio feruens, uel frigida ualde,
Aut si temperiem mediam tenet inter utranq;
Nam senibus puerisq; parum donare licebit.
Aetatis mediæ plus his, iuuenesq; requirunt.
Pinguibus & ualidis plus dandum quam macilentis,
Debilibusq; uiris, magis in gelida regione

Dandum

Dandum quàm calida, duris quocunq; labore
 Plus illis tribues quos reddunt oia molles.
 Hæc circumspiciens, & cætera talia tractans,
 Non solum tutus dabis hanc, sed quaslibet herbas,
 Quæ purgant uomitu, uentrẽ, stomachumue resoluunt.
 Sed quia de cunctis dixi communiter herbis,
 Quo sit danda modo proprie uulgago docebo.
 De folijs eius triginta recentia tollens,
 Adde meri tantum quo possint cuncta recondi.
 Tota nocte mero facias macerentur in illo,
 Mane terens, uino, quo sunt macerata, resolue.
 Tunc olus excoctum cum pingui carne recenti
 Porcina, prius ægroto da sufficienter,
 Et sumat uini uult quantum fortis & albi,
 Sic asari succum colatum trade bibendum.
 Fortibus & magnis est hic numerus foliorum
 Sufficiens, reliquis (ut diximus) est minuendus
 Iuxta quod uires, ætas, & cætera poscunt.

DE MENTHA.

Vim calidã, siccãq; gradu fert mentha secundo.
 Illius potu uis digestiua iuuatur.
 Confortat stomachum, uomitũ quoq; detinet hausta.
 Lumbrico sç; modo depellere fertur eodem.
 Diuersis morbis occurrit testiculorum,
 Si foueantur aqua, qua menthæ cocta sit herba.

E Concretum

AE MILIUS MACER

Concretum soluit lac mammis addita trita.
Instillata fugat auris cum melle dolorem.
Asperitas linguae fugit illa saepe fricata.
Haustaq; cum sapa partum solet accelerare.
Trita canis morsum superaddita cum sale curat.
Hæc hæmophthificis mixto succurrit aceto.
Matrici succus si subditur illius ante
Quàm fiat coitus, mulier non concipit inde.
Caseolos succus putrescere non sinit eius
Admixtus, uel si uiridis superadditur herba.

DE CYPERO.

Vim cypero medici calidam siccamq; secundo
Dicunt esse gradu. potu depellitur eius
Calculus, urinae purgat laxatq; meatus.
Dicit Apollodorus quod pellere possit abortum,
Si mulier foueatur aqua qua coxerit illum.
Afferit hic idem consumere posse lienem,
Illius fumus si sepius ore trahatur.
Si se sanus homo fumo suffumiget illo,
Dicit eum fieri firmiter magis & leuiorem.
Subuenit alarum uitijis admixtus oliuo.
Succus sic uitium fugat intertriginis unctum.
Humores nimios depellit sepius haustus.
Illius solus puluis, melliue iugatus
Vlcera mirifice, uel uulnera putrida purgat.

Præcipue

Præcipue puluis hic ulceribus ualet oris.
 Si bibitur, stomachum confortat debilitatum.
 Hydropicis multum succurrit sæpius haustum,
 Atq; per urinas humores purgat aquosos.
 Contrito ualidum cypero si iungis acetum,
 Vlcerata quæ serpunt cohibes medicamine tali.

DE PÆONIA.

PAeoniam medici calidam siccamq; fatentur.
 Hancq; tenere gradum dicunt in utroq; secundū.
 Splen, iecur, & renes cū mulsā sumpta iuuabit.
 Si iungatur ei uiolenter amygdala trita,
 Menstrua sic purgat, & fluxum detinet alui.
 Illius in uino decoctio sæpius hausta,
 Vesicæ duros sedat sic sumpta dolores.
 Et scotosim sic illa iuuat, stomachiq; dolorem.
 Calculus infantum potu depellitur eius.
 Nephreticos eadem multum iuuat, ictericosq;
 Pressuras, inferre solent quas somnia nocte,
 Pæoniæ semen bibitur si sæpius, arcet.
 Illius radix pueris suspensa caducis,
 Non modicum prodest, uelut asserit ipse Galenus.
 Quendam se puerum narrat uidisse caducum,
 Aetas cuius erat annorum circiter octo:
 Pæoniæ puer hic radicem ferre solebat
 Appensam collo: quadam uice cecidit illa,

AE MILIVS MACER

Moxq; puer cecidit, solito qua more ligata
Protinus euasit, rem uero probare Galenus
Hanc plene cupiens, radicem denuo dempsit
De collo pueri, cecidit, uiguitq; resumpta.
Cognita uis herbae fuit huius sic manifeste.
Ipse Dioscorides cunctis ait esse caducis
Aptam si bibitur, uel si suspenditur illa.
Semini illius ter quinq; rubentia grana
Cum uino fluxum matricis sumpta coercent.
Nigra solent uarios matricum pellere morbos,
Si totidem dantur cum uino nocte bibenda.
Huius sunt geminae species: mas dicitur una:
Altera, quae minor est species, est foemina dicta.
Radix maioris est palmis longa duobus,
Grossaq; ceu digitus: radix diuisa minoris
Dicitur in plures radices: haec bene purgat
Post partum potata steras uino sociata.
In cunctis reliquis similis uis dicitur illis.

DE BORAGO.

Herbam, quam Graeci dixerunt melisophyllon,
Boragum nostri dicunt uulgariter illam.
Prae cunctis apibus gratissima dicitur herbis,
Nec gaudere magis ullius flore uidentur.
Contritae floris apium si uasa perungas,
Non fugient, meliusq; facis si lac sibi iungas.

Vnguine

radix haec boragum
et uocatur fassia
in phlegma dicitur
et in flegma qz flegma
ad in uino dicitur
et uoluptates auget

Vnguine cultores retinent examina tali.
 Auxilium præsens apium fert ictibus illa,
 Ictus detrita tegitur si protinus herba.
 Hocq; modo, quos uespa nocet uel aranea, curat.
 Trita solet ueteres compefcere cum sale strumas.
 Hocq; modo uitij dicunt succurrere foedis.
 Foemina purgatur decocto cum sale succo.
 Tali discutitur inflatio noxia potu.
 Eius si uiridis decoctio saepe bibatur,
 Antiquos dysentericos iuuat & ciliacos,
 Asthmaticis eadem prodest, orthopnoicisq;
 Ulcera depurgat, morbos leuat articulorum.
 Herba canis morsus superaddita cum sale curat.
 Eius fomento decoctio menstrua purgat.
 Ore retenta, solet dentis sedare dolorem.
 Lumina purgari caligine Plinius inquit,
 Eius si succo fuerint cum melle peruncta.

DE SENE C I O.

E Rigeron Græci, nos Senecion uocitamus,
 Quod canis similis uideatur flore capillis.
 Nascitur in muris, & in hortis, et tabulatis.
 Illius herbæ uis frigida dicitur esse.
 In medicinali radix non ponitur usu.
 Flores cum folijs tundens, infundito uini
 Permodicum dulcis, & sic tepesacta tumori

E 3 Hæc simul

AEMILIUS MACER

Hæc simul apponas ani, uel testiculorum.
Addito thus istis, neruos & uulnera quæuis
Curabis facile, posito cataplasmate tali.
Hæc eadem triti facient eius capitelli.
Potari prohibent, quia suffocare bibentem
Quidam confirmant, at contra Plinius author,
Ictericis quondam potum donasse salubrem
Cum uino dicit: taliq; modo medicari
Morbis uesicæ plures ait ille probasse.
Et cordis uitij s illam, iecorisq; dedisse,
Torminibus quoq; cum passo, iuuissæq; potus
Hoc uarios morbos præcordia quæ patiuntur.
Et uiridis facit hæc si tincta uoretur aceto.
Trita solet duras hæc cum sale spargere strumas.
Hanc circumscriptam si quis fodiat sine ferro,
Et tangat dentem uicibus tribus inde dolentem,
Vnaquaq; spuens uice, postq; reponens eodem,
Quo fuit orta loco, sic rursus uiuet ut herba,
Plinius ut dicit, non amplius ille dolebit.

DE CHELIDONIA.

ESSe Chelidoniæ species geminæ referuntur
A medicis: species est maior prima uocata,
Altera uero minor. oculis medicatur utraq;
Cæcatis pullis hac lumina mater hirundo
(Plinius ut scripsit) quamuis sint eruta, reddit.

Hanc

DE HERBIS.

30

Hanc nasci dicunt auibus uenientibus illis,
 Et desiccari solito dum more recedunt.
 Indeque nomen habet chelidonia: namque chelidon
 Dicitur hæc uolucris Græcorum more uocari.
 Florentis succus cum melle coquatur in ære
 Igne leui, spumam donec proiecerit omnem,
 Et quasi crassitiem mellis decoctio sumat.
 Vtilius nullum dicunt oculis medicamen
 Quos caligo nocet, si sint hoc sæpe peruncti.
 Conteritur iuncto sibi radix eius aneto,
 Et sic ictericis cum uino sumitur albo.
 Dentis ut affirmant prohibet contrita dolorem.
 De folijs eius contusis si cataplasma
 Cum uino fiat, maculas abstergere dicunt.

DE CENTAUREA.

Sunt centaureæ species maiorque minorque,
 Ut supradictis dixi de pluribus herbis.
 Sed quia perpauca species est cognita maior,
 Hanc prætermittens uires narrabo minoris,
 Quam notam cunctis credo uulgaribus ipsis.
 Desiccatiuæ uirtutis dicitur esse.
 Non modicum plagas conglutinat inde recentes,
 Inque cicatricem ueteres superaddita ducit.
 Illi qui schiasim patitur, decoctio mire
 Prodest, illius si sit subiecta per anum.

E 4

Sanguine

AEMILIUS MACER

Sanguine detracto sedat mox illa dolorem.
Fomento neruis eadem medicabitur ægris.
Illius succus deducit menstrua sumptus.
Pellit abortiuum, medicamina cuncta maligna
Cum uino sumptum dicunt purgare per aluum.
Melle sibi iuncto caligine lumina purgat.
Illius exprimitur autumnu tempore succus,
Quem desiccatum feruenti sole reponunt,
Ad renum curam quam diximus ante salubrem.

DE COLUBRINA.

Ἰσακόντιον

HErba, draconteiam Græcorū quā uocat usus,
Hæc eadem uulgi lingua colubrina uocatur:
Quod colubro silis maculoso cortice surgat.
Ex quibus antiquis expertum credimus esse,
Quod queat à simili colubrina uenena fugare.
Quisquis se trita radice perunxerit eius,
Tutus ab incurſu serpentum dicitur esse.
Morsibus illarum cum uino sumpta medetur.
Si iungas oleum cum succo seminis eius
Auribus infundens poteris sedare dolorem.
Hoc succo lanam madidam si naribus addas,
Compesces morbum qui polypus est uocitatus.
Sic etiam cancris magnum solet esse iuuamen.
Succo radicis eius caligo fugatur,
Et uarij morbi quæ lumina perpetiuntur,

Ex ipso

Ex ipso puro si sint lita, melléue mixto.
 Et prodest oculis radix si manditur assa.
 Cum pusca granis terdenis seminis hausta,
 Lumina munda ferunt, pulsa caligine, reddi.
 Si marcescentis illius floris odorem
 Nare trahat prægnans, deponere fertur abortum:
 Vel si sit radix matrici subdita trita.
 Puluis radice eius cum melle iugatus,
 Tussim compescit sumptus, sedatq; catarrhum,
 Et confert hæmophthificis hoc sæpe iuuamen.
 Pectoris humores exhaurit non redituros.
 Omnibus his prodest radix si sumitur assa.
 Istud idem faciet eius decoctio sumpta.
 Eius cum uino radix uenerem mouet hausta.
 Prouocat urinas, feruentia uulnera sanat,
 Si sit ei tritæ cum melle bryonia iuncta.
 Vulneris hoc mundat sordes, syringia curat.
 Sola sibi iuncto maculas depellit aceto.
 Esse pedum uitium dicunt, cui pernio nomen
 Est à pernitie membri patientis id ipsum.
 Plebs dicit mulam, solet hoc de frigore nasci.
 Amne draconteiæ radices decoque, tali
 Pernio deletur si sæpius amne fouetur.

DE GAISDONE.

Ischas à Græcis est uulgo gaisda uocata.

ισχάς.

E s Non modic

AEMILIUS MACER

Non modicum quæstum præbens tinctoribus herba.
De folijs eius tritis factum cataplasma
Vulnera, magna licet, conglutinat: atq; cruorem
Illorum sistit, reprimit quoscunq; tumores.
Si cum melle teris hanc, sordida vulnere purgat,
Emundat maculas, & sacro subuenit igni
Oui si iungens albumen eam superaddas.

DE HELLEBORO ALBO.

Helleborum geminas species testatur habere
Albū quod sursum purgat, nigrūq; deorsum.
Vim siccam calidamq; tenet: & tertius illis
Est in utroq; gradus. nigro uiolentius album
Dicitur: unde prius dicam de uiribus eius.
Suppositum quocunq; modo depellit abortum.
Naribus attractus sternutamenta mouebit
Illius puluis, capitis pellentia morbos.
Miscetur confecturis quæ lumina purgant,
Et multum prodesse ferunt uitijs oculorum.
Pultibus admixtus mures puluis necat eius.
Et cum lacte datus est muscis perniciosus.
Dicunt per uomitum uarios educere sumptum
Humores, ueteresq; ferunt sic pellere morbos.
Purgatur tali uomitu uertigo uetusta.
Insanis, melancolicis ualet, atq; caducis.
Sæpeq; curatur sumpto lymphaticus isto.

Hydrop

Hydropicis in principio mire medicatur.
 Emundat lepram, tetanum fugat, atq; podagram.
 Confirmat tremulos, redeuntia tormina curat.
 Diuersis uitijis stomachi, schiasiq; medetur.
 Et tussi ueteri, febribusq; per omnia prodest
 Quartanis, annis iam pluribus inueteratis.
 Ingenti cura sumpturum Plinius ipsum
 Admonet, ut septem se præparet ante diebus,
 Humectisq; cibus corpus bene temperet omne.
 Nec sero coenet, qui debet sumere mane.
 Et quando sumet, iubet explorare serenam
 Et calidam claramq; diem, uentisq; carentem
 Obseruare iubet: curam si spreuerit istam,
 Passurum nimios affirmat eum cruciatum.
 Helleborumq; iubet in pultibus antea coctum,
 Aut in lente dari, sic dicit non nociturum.
 Hocq; dari prohibet senibus, puerisq; tenellis,
 Mollibus & timidis, animiq; uiris muliebris,
 Et macris nimium dicit non accipiendum.
 In succo ptisanæ, uel mulsa, panæue coctum
 Sumere præcipiunt alij, sic utile dicunt.
 Phylo composito fertur scripsisse libello,
 Qualiter helleborum sit nobis accipiendum.
 Inq; suis Ipcras Aphorismis istius herbæ
 Solius meminit, quam nouerat utiliore.

Plures

AEMILIUS MACER

Plures scripserunt huius de uiribus herbae,
Et quo sit sumenda modo docuere, quibusq;
Non tamen inueni perplura uolumina uoluens
Vllum, qui certum pondus donare iuberet.
Illius dixisse satis se, credo, putabant,
Cum iuxta uires, etates, tempora, dandum
Iussissent: mihi uero satis non esse uidetur
Tutam rem, subitum quæ confert sæpe periculum,
Commendare dari cuiquam sine pondere certo.
Plinius ut scripsit, Themison donare solebat
Helleborei dragmas geminas, tribuisse sequentes
Bis binas etiam confirmat, non tamen ipse
Pondere quo iubeat sumi statuisse uidetur,
Cum tam en helleborei nigri iubeat dare dragmam,
Quatuor aut scrupulos. mihi significare uidetur
Albi dimidium pondus tantummodo dandum:
Quod longe nigro uiolentius esse fatetur.

DE HELLEBORO NIGRO.

Helleborum nigrum non est adeo uiolentum.
Nec formidandum quantum quod diximus album.
Hoc quoq; præcipiunt ueteres in lente coquendum
Aut in uissellis, sic insanis medicari
Assumptum dicunt, & sic prodesse podagrae.
Hydropicis, mota febre, dicitur auxiliari.
Miram sentit opem sumpto paralyticus illo.

Et uarios

Et uarios bibitum morbos leuat articularum.
 Educit coleras uarias, & flegma per aluum.
 Elixaturæ potu caligo fugatur.
 Duricias suppuratas factum cataplasma
 Concoquit, & purgat, uacuat syringia collo
 Infixus modicus radice surculus eius,
 Postq; dies geminos sit surculus ille remotus.
 Ordea quam dederint contrito iunge farinam,
 Hydropicus tumor appositus siccabitur illis.
 Menstrua suppositum purgat, depellit abortum.
 Auditum reddit, si surdis auribus illud
 Imponas, & post triduum, biduumue repellas.
 Appositum tollit maculas eius cataplasma,
 Emundat lepras, scabies quascunq; repellit.
 Ore diu tentum quo coxeris illud acetum,
 Dentis non modicum dicunt sedare dolorem.
 Hellebori nigri præcepit Plinius unam
 Donari dragmam, leuiter sic promouet aluum.
 Plus quàm bis binos obolos uetat accipiendum.

DE VERBENA.

Verbenam hierobotanem, peristereonq;
 Appellant Græci. species hæc fertur habere
 Binas, effectus est idem penè duabus.
 Cum uino iuuat ictericos si sæpe bibatur.
 Pestiferos morsus curat superaddita trita

Cum uino

ÆMILIVS MACER

Cum uino renouanda quidem per quatuor ista
Est medicina dies. oris bene uulnera purgat
Illius succus tepidus si uoluitur ore.
Hoc quoq; facta recens herbe decoctio præstat:
Hac etiam quæuis putredo repellitur oris,
Si tepesacta diu uoluatur fauce sonora.
Glutinat herba recens uulnus superaddita trita.
Occurrit cunctis cum uino sumpta uenenis.
Quæ fuit alternis febris accedendo diebus,
Pellitur hac, tribus sumptis radicibus eius.
Cum totidem folijs potentur aqua resoluta,
Ista prius patiens, quàm frigus senserit ullum.
Hocq; modo febribus quartanis illa medetur,
Bis binis folijs cum tot radicibus haustis.
Illius in uino si sit decoctio facta,
Conuiuas hilares inter conuiuia sparsa
Reddere narratur, ut iam præscripta buglossa.
Hanc herbam gestando manu, si quæris ab ægro,
Dic frater quid agis? bene si responderit æger,
Viuet. si uero male, spes est nulla salutis.
Ex hac compositam quidam iussere coronam
Apponi capiti causa quacunq; dolenti,
Sic dicunt illam celerem conferre medelam.
Plinius affirmat hanc omnibus esse salubrem
Visceribus, lateris morbis, iecorisq; querelis,
Pectoris

Pectoris & uitijs, & præcipue medicari
 Pulmonum causis hanc asserit ille phthisiq;
 Parotidas reprimat adipi commixta uetusto.

Herbam, cui nomen folijs de mille dedere,
 Betonicamq; pari uerbena pondere iunge.
 Hæc mixta potentur aqua nullum medicamen
 Vtilius credunt illis, quos calculus angit.
 Non modicum laudare magos hanc asserit herbam
 Plinius, hanc cunctis dicunt obsistere morbis.
 Et quod quisq; petet hac impetrare perunctum.
 Sic & amicuias captari posse potentum,
 Et pellifebres, & plurima talia fingunt.
 Quæ quamuis natura potens concedere posset,
 Vana tamen nobis, & anilia iure uidentur.

DE GAMANDREA.

C Amedreos græce, quæ germandrea latine
 Dicitur, hæc herbã calidam siccamq; fatentur.
 Tertius est in utroq; gradus. depellit abortum
 Si mixta potetur aqua, tussimq; medetur.
 Conquassata iuuat si mixta bibatur aceto.
 Splen siccat, purgat cum uino menstrua sumpta.
 Hydropicis in principio sic sumpta medetur.
 Sic quoq; pestiferis occurrit morsibus illa.
 Cunctis prædictis prodest superaddita trita.
 Sordens purgabis uulnus licet inueteratum,

Si cum

AEMILIUS MACER

Si cum melle teras, & tritam desuper addas.
Camedreos oculi succo cum melle peruncti,
Dicuntur clari, dempta caligine, reddi.
Si tritam misces oleo, corpusq; perungas,
Pellit frigorem, reuocabit & ipsa calorem.

DE MAURELLA.

h Erbam quã Græci strygnon dixere, Latini
Maurellam dicunt, uis eius frigida ualde est.

Dicitur auriculæ mire sedare dolorem
Illius succus, si sensim funditur intus.
Aegylopi strygni dicunt cataplasma mederi.
Istud idem dicunt capitis sedare dolorem.
Vna cum stryigno si sal, panisq; terantur,
Parotidas reprimet cataplasmatibus addita more.
Strygni prurigo depellitur illita succo.
Succus suppositus fluxum stringit muliebrem.
Contritis eius folijs coniunge polentam,
His superappositis, facer ignis, & herpeta mordax
Dicitur expelli. si uero iunxeris istis
Argenti spumam, cærusam, oleumq; rosatum,
Fortius & melius prædictum fit medicamen.

DE IUSQUIAMO.

Iusquiamum Græci, quam nostri caniculatam
Dicunt: huic herbe uirtus est frigida ualde.
Tres habet hæc species: semen profert prior albū.

Alterâ

solam?

Altera subrusum producit, tertia nigrum.
 Nobilior reliquis est semen quod gerit album.
 Pro quo, si desit, mos est apponere ruffum.
 Nigrum uero frequens medicorum respuit usus.
 Iusquiami folijs contritis, adde polentam:
 Hoc adhibendo potes quosuis curare tumores.
 Sic mire calidam potes infrigidare podagram.
 Auribus infusus uermes succus necat eius,
 Illarumq; solet uarios lenire dolores.
 Ore diu tepidum si contineatur acetum
 Quo sint decoctæ radices illius herbæ,
 Dicitur immodicum dentis pacare dolorem.
 Expressus succus contriti seminis eius,
 Viscosum, calidumq; potest compescere reuma,
 Si fuerint oculi patientis saepe peruncti.
 Seminis illius obolus, cum semine mixtus
 Myconis, pariter cum mulsâ, sumitur illis
 Vtiliter, fluxum matricis quæ patiuntur.
 Et dicunt hæmophthificis sic posse mederi,
 Vel quocunq; modo sanguis iactetur ab ore,
 Dicitur hic potus medicari sæpius haustus.
 Cum uino tritum semen, cataplasmaq; factum,
 Mammæ, & testes dicunt curare tumentes.
 Emplastris multis apponitur, antidotisq;
 Infert, sicut olus hæc herba comesta, maniam.

ÆMILIUS MACER

Præstat idem succus in quouis uulnere fusus.

DE MALVA.

DIxerunt maluam ueteres q̄ molliat aluum,
Esse caco stomacham Sextus niger asserit illā,
Atq; Dioscorides. tamen interioribus ambo
Sumptam sicut olus multum prodesse fatentur.

Vesica — Et sic uesicæ dicunt illam medicari.

q̄ uenena — Sicq; uenenosis occurrere potibus illam.

q̄ uulnera } Hi quoq; confirmant maluæ folijs, salicisq;
Ex æquo tritis, citius, meliusq; cruentum
Sanari uulnus, emplastris quàm pretiosis.

q̄ gurgulione } Addunt authores ipsi quod malua potenter
Conquassata iuuat, adipi commixta uetusto.

q̄ dento dolo } Vnius caulis radix admota dolori
Dentis, sedat eum: uenerem stimulare refertur

q̄ uenero } Hæc eadem, femori si lino annexa geratur.

q̄ mamma } In lana nigra tectam si gesserit illam
Fœmina, mammiarum dicunt occurrere morbis.

q̄ abortiu } Scripsit abortiuam Thebana Olympias illam,
Si resolutus adeps miscebitur anseris illi,
Et sic subdatur ueluti pessaria uulua.

q̄ aegilopos } Contritis folijs illius cum sale pauco,
Aegylopos pellit, succoq; medeberis eius
Apū pūctio } Puncturis apium: cui si coniungis oliuum,

Corpus ē inde linas, apium te nulla nocebit.

Decoctam

DE HERBIS.

42

Decoctam lotio capiti superaddito maluam,
 Sic turpes acoras pelles, fursurq; nociuum.
 Decoctis folijs eius si iungis oliuum,
 Extingues ignem sacrum cataplasmate tali.
 Et combusturis illo bene subuenis ignis.
 Duricias stericas eius decoctio mollit.
 Intestinorum causis, matricis, & ani,
 Hoc etiam mire prodest si subditur illis.

¶ fursures
 ¶ sanu igne
 ¶ ardore
 ¶ intestinis prodest

DE PARATELLA.

Herba solet lapathi vulgo paratella uocari.
 Illius species dicuntur quatuor esse.
 Par tamen est ferme uis omnibus in medicina.
 Omnibus est illis feruens, austeraq; uirtus.
 Vnde quidem stomachum confortat sumpta, soletq;
 In stomacho clausum per ructum pellere uentum.
 Sumptaq; sicut olus fertur restringere uentrem.
 Pruritus mordax, scabiesq; cutis laceratrix,
 Illius tepido cedunt apoximate fota.
 In uino coctæ radices & bene tritæ
 Appositæ, scrophas compescunt, parotidasq;
 Eius sæpe tepens si coctio gargarizetur,
 Vnas sedabit tumidas, dentisq; dolorem.
 Hoc dysentericos potu iuuat, & ciliacos.
 Pellitur hac tepida dolor auris si foueatur.
 Decoctas ualido radices eius aceto,

¶ Stomachica
 ¶ fluxu uentris
 ¶ scabiæ
 ¶ scrophas
 ¶ tumida
 ¶ dysenteria
 ¶ dolore a

F 2 Et tritas

AEMILIUS MACER

- ſplenis* § Et tritas ſpleni ſuperaddito ſæpe tumentis.
Quemuis non mo licū reprimunt ſiccando tumorem.
ſ Cum uino uel aqua radicum coctio facta
Menſtrua 2 reſtringet potu, lapidesq; repellat.
Hæc eadem iuuat ictericos, ſuſpenſaq; collo
Illius radix, ſcrophas naſci prohibebit.

DE LOLIO.

Frumētis nocuam Lolium Græcus uocat herbã,
Quam noſtri dicunt uulgari more nigellam.
Cancros emundat, paſcentia uulnera curat,
Cum raphano modicoq; ſalis ſuperaddita trita.
Zernas & lepras cura compeſcis eadem.
Sulphure cum uino, purgamentisq; columbe
Admiſce lolium ſemen quod lilia præbent,
His iungas hæc cocta mero ſuperaddita ſcrophis,
Sic ſcrophas ſpargit, ſic apoſtemata rumpit.
Duricias q; alias emolliet hoc cataplaſma.
Muſſa decocta cum uino, thure, crocoq;
Apponas coxæ, ſchiaſis quam uexat iniqua.
Parturiens mulier ſi ſe ſuffumiget illa,
Afferitur citius uentris deponere pondus.
Argenti ſpumæ commiſcens hanc, adipiç;
Apponas calide cataplaſma ſalubre podagræ,
Et per ſe tali multum prodeſſe probaui.

De cicuta

DE CICUTA.

Frigida lethifera uis noscitur esse cicuta.
 Vnde necat gelidi potantes more ueneni.
 Qui perit hac herba, cutis eius fit maculosa,
 Vnde genus mortis ualet hoc per signa probari.
 Publica pena reis hæc esse solebat Athenis.
 Hac sumpta magnus Socrates fuit exanimatus.
 Qualiter hoc fiat non æstimo dicere nostrum.
 Cum nil, quod noceat, sed quod iuuat, est referendum.
 Hac sumpta si quis morti sit proximus, herba,
 Forte merum tepidum bibat, euadetq; periculum.
 Sed quamuis potu solet hæc assumpta nocere,
 Magnifice tamen apposita solet illa iuuare.
 Aestiuas mire iuuat epiphoras oculorum,
 Si frons contritis folijs sit operta uirentis,
 Vel si sint eius circumlita lumina succo.
 Hac quoq; pelluntur sacer ignis, & herpeta mordax.
 Tradit Anasillas, si succo sæpius eius
 Virgo linat mammæ, sibi cum turgescere primum
 Incipient, modicas semper, stantesq; manere.
 Lac contrita uirens mammis superaddita siccatur.
 Extinguit uenerem, fluxum quoq; seminis omnem,
 Si pectus trita cataplasmes sæpius illa.
 Argenti spumæ commiscens hanc, adipiq;
 Apponas calidæ cataplasma salubre podagræ.

F 3 Et per

AEMILIUS MACER

Et per se tali multum prodesse probavi.

Singula quid memorem, nocuum quemcumq; calorē,

Apposita trita poteris curare cicuta.

DE PIPERE.

C Armine descriptis paucis vulgaribus herbis,
Nūc species illis, quas iā cunctis prope notas
Vsus medendi fecit, tentabo referre.

Atq; prius piperis, quod notius ipsa coquina

Quam medicina facit, vires puto discutiendas.

Virtutis siccae piper asseritur, calidæq;.

Tertius esse gradus conceditur huic in utroq;.

Tres sunt huic species, album, longumq; nigrumq;.

Sed quia sunt geminæ medicis tantummodo notæ,

De specie nigra dicam quædam mihi nota.

Crudum uel coctum sumptum cum melle iugatum,

Vim digestiuam stomachi iecorisq; iuuabit.

Morsus pestiferos curat, fastidia tollit.

Occurrit uarijs thoracis sæpe querelis.

Quodq; mouere solet frigus perihodica febris

Compescit, febris si sumitur ante tremorem.

Cum lauri baccis, uel cum folijs bene tritis,

Cumq; mero tepido potatum, tormina sedat.

Et scrophas reprimit admixtum cum pice dura,

Et superappositum: recte quoq; iungitur illis,

Quæ purgare solent oculos caligine dira.

*Serapion. Si q̄s vnt p̄p̄e multo p̄uocat urina 2 si vnt
eo par lapat vntu: et scdmocad m hoc existit rōnaua. fap̄
Goum̄ mansue et d̄fuitat sp̄na et m p̄p̄e albo 2 am̄tate sua 2 q̄ndi
tab addens m sp̄mati. A luo 2 lo 2 aliud m̄gd et rot 2.
Platrainis. Alud rad 2 m p̄n 2 p̄mi q̄ 2 q̄ 2 p̄m m fmi q̄ti. et luo
p̄p̄e d̄nt. I oq̄ rad 2 m 2 2 q̄ti h̄m̄m̄ m p̄do 2 m̄no p̄p̄e 2 2 Niḡ
et rot 2 rad 2 m m̄dio q̄ti q̄ d̄nt. p̄m m f̄u c̄nt 2 m̄lano p̄p̄e 2
m r̄tib 2 atq; d̄p̄stom̄ 2 r̄p̄ant.* **Admixtum**

Admixtum nitro maculas cataplasmate delet.
 Vsti stercoris humani cum puluere tritum
 Vna iunge piper, & sic superaddito cancris.
 Experti nihil utilius hoc puluere dicunt.
 Nemo potest omnes piperis describere vires.
 Nanq; piper ferme medicamina cuncta requirunt.
 Antidotisq; solet pretiosis pluribus addi.
 Hinc puto tam paucas laudes de simplice dictas,
 Innumeris quod sit hoc dignum laude medelis.

DE PYRETRO.

Est pyretrū calidū, siccum quoq; quartus in istis
 Est gradus. excruciat dentes si frigidus humor
 Masticet hoc patiens, teneatq; diutius ore.
 Et iuuat admixto si gargarizetur aceto.
 Hocq; modo tumidam reprimat de flegmate linguam.
 Sic uuam releuat humoris pondere pressam.
 Et multis alijs uitijs sic subuenit oris.
 Non modicum prodest sumptum cum melle caducis,
 Sicq; leuare solet morbum qui membra resoluit.
 Suspensum collo pueris prodesse caducis
 Dicitur, & solo succurrere fertur odore.
 Ex oleo quo decoquitur si corpus inungas
 Ante febris motum, tollet, minuetq; rigorem.
 Renum sæpe grauem fugat unguen tale dolorem.
 Miram sentit opem paralyticus inde perunctus.

AEMILIUS MACER

Non leuiter manibus fuerit si saepe fricatus.
Vnguine si totum corpus mulcebitur isto,
Largus per poros sudor procedet apertos,
Membrorum solet hoc quemuis curare stuporem.
Et corpus seruare potest à frigore tutum.
Et medicamento soluetur tetanus isto:
Tantundem prodest si tritum soluis oliuo,
Sicq; fricando locum quem uis medicare perungas.

DE ZINZIBARE.

Zinziber atq; piper aequales in medicina.
Dicunt, hac causa taceo de uiribus eius.

DE CYMINO.

Essentia putant medici calidum siccumq; cuminū.
Tertius est illi gradus in uirtutibus istis.
Assumptum quocunq; modo depellere tradunt
Viscera uexantem uentum, stomachumq; grauantē,
Et digestiuum stomachi iecorisq; calorem
Excitat, & ueneris credunt inhibere furorem,
Et fluxum uentris in aceto stringere coctum.
Hoc orthopnoicis miram prestare medelam
Experti dicunt cum pusca saepius haustum.
Atq; uenenosis cum uino morsibus ipsum
Præbet opem, tritumq; fabæ cum polline, iuncto
Melle, repente solet testes curare tumentes
Appositum, sistit cum pusca menstrua sumptum.

Dicunt

Dicunt pallentem dare mansum sæpe colorem.

DE GALANGA.

F Legmonem stomachi sumptum galanga resoluit.

Et si flegmaticus fuerit, corroborat ipsum.

Inclusum uentum sumptum fugat interiorum.

Vim digestiuam iuuat hoc, colicisq; medetur.

Oris non modicum mansum commendat odorem,

Augmentat sumptum ueneris, renumq; calorem.

DE ZEDOAR.

A Dprime sumptum zeduar obstare uenenis
Affirmant, & reptilium morsus leuat haustum.

Sumptum confortat stomachum, ructusq; salubres

Commouet, & crebro fastidia reprimat usu.

Antiquum stomachi dicunt curare dolorem,

Illud si patiens ieiuno mastice ore,

Et sic infectam sensim uoret ille saliuam.

Lumbricos uentris depellere dicitur haustum.

Allia quem faciunt foetorem pellit ab ore.

Et nimium bibiti uini depellit odorem.

DE GARIOPHYLO.

G Ariophylum dicunt calidum, siccumq; secundo

Esse gradu, iecur et stomachum corroborat ipsum

Et ferme cunctis ualet interioribus haustum.

Vim digestiuam mire iuuat, abstinet aluum.

Accendit uenerem, si dragma pondere tritum

F s Potatum

AE MILIUS MACER

Potatum fuerit cum uaccæ lacte recenti.

Vim memorem cerebri confortat sæpius haustum.

DE CINNAMA.

Cinnama tres species dicuntur habere, sed harū
Est pretiosa magis quæ plus subtilis habetur,
Et quæ plus mordet, mixta dulcedine linguam.

Humores stomachi siccant, corroborat ipsum,

Et facit acceptas ut digerat oculus escas.

Sumptum curat epas, lotiumq; et menstrua purgat.

Humida tussis eo sedabitur, atq; catarrhus.

Hydropicis speciem, cui præbent tympana nomen,

Sumptum non modicum reprimat, renumq; dolorē.

Reptilium morsus curat: si iungitur illis

Quæ curant oculos, humores siccant aquosos.

Si bene contritum forti miscetur aceto,

Liberat appositum tetra lentigine uultum.

Sicq; iuuat morbum qui ducit ab impete nomen.

Grossa magis species fluxus hæmorrhoidarum

Stringit, aqua gelida bene si contrita bibatur

Tempore quo nondum patiens ieiunia fregit.

De specie geminas hæc quærit potio dragmas.

DE COSTO.

Costi sunt geminæ species, grauis una, rubēsque
Est, et amara nimis hæc indica dicitur esse.
Altera uero leuis, nec amara, colore subalba.

Hanc

DE HERBIS.

45

Hanc Arabes mittunt, prior utilior medicina.
 Urinas purgant, & is obstantia pellunt.
 Splen curant plene, laterisq; fugare dolorem
 Dicunt, cum uino tepido si sumpserit aeger.
 Menstrua purgabunt si se suffumiget illis
 Fœmina, sic etiam uulvæ sedare dolorem
 Dicunt, aut ex his sibi si pessaria subdat.
 Lumbricos pellunt, purgant lentigine wultum
 Si tritis cum melle linas, ueneremq; mouere
 Dicuntur, si sint cum mulsâ sumpta tepenti.
 Ex oleo, costum quo coxeris, illine quemuis
 Ante febris typum, reddes à frigore tutum.
 Subuenit hoc schiasi, membrisq; stupentibus unguen.
 Antiquum uulnus cito purgat puluis eorum.

DE SPICA.

ESSe gradu primo calidam, siccamq; periti
 Testantur spicam, quæ dicitur indica nardus.
 Confortat potata iecur, stomachiq; dolores
 Mitigat, & renes illius apoxima purgat.
 Vesicam iuuat, urinas & menstrua pellit.
 Ictericis prodest, nocuisq; humoribus obstat
 Quos caput ad pectus transmittit sæpe per uenam.
 Puncturas aufert, & morsus interiorum.
 In stomacho clausum solet hausta repellere uentum.
 Matricis nimium restringit subdita fluxum.

Cum gelida

AE MILIUS MACER

Cum gelida si detur aqua, sedare tremorem
Dicitur hæc cordis, & nausea sistitur inde.
Excitat hæc uenerem cum cepe sumpta liquore.
Duricias stericas elixatura resoluit
Eius fomento per partes inferiores.
Lumina si tepida foueantur sæpius illa,
Affirmant acri prurigine libera reddi.
Palpebræq; pili bene confortantur eadem.

Est nardi species, quæ celtica spica uocatur,
Celtarum tantum quæ nascitur in regione,
Omnia quæ nardus ualet indica, dicitur ista
Posse, licet uires uideatur habere minores.

DE THVRE.

THUS calidum, siccumq; gradu dixere secundo.
Lumina clarificat lachrymo si soluitur oui,
Contritum uel foemineo cum lacte tepenti.
Acri cum uino tritum, pice, lacteq; mixtis,
Vulnera præcipue curare recentia dicunt.
Pingui porcino mixtum medicabitur ustis.
At mixtum melli planaritia decutit unguis.
Thus bene contritum, uinoq; tepenti solutum,
Affirmant auri multum prodesse dolenti.
Tritum cum creta cimolea, sicq; rosato
Permixtum, mammas dicunt curare tumentes.
Nil credunt hæmophthificis magis auxiliari,

Admixto

Admixto uino si sumatur uel aceto.
 Thus cum lacte terens muliebri, si superaddas
 Ulceribus, fieri quæ sæpe uidentur in ano,
 Aut alio quocunq; loco, medicabitur illis.
 Huic aloë iungens, lachrymumq; albuminis oui,
 Sic ut sit spissum, sectæ superaddito uenæ,
 Aut his uulneribus nimio quæ sanguine manant:
 Nec soluas nisi comperias diuisa coisse.
 Si sit opus, medicamen idem superadde priori,
 Donec firmari ualeat solidata cicatrix.
 Affirmant melius nil sistere posse cruorem.
 Vim memorem cerebri proprio confortat odore.
 Origano iunctum si quis commasticet ipsum,
 Humores capitis nocuos per sputa repellit.
 Alleuat ista grauem capitis purgatio linguam.
 Anseris aut anatis mixta pinguedine thuri,
 Fit cataplasma ualens membris quæ læserit ignis.

DE ALOE.

Sunt aloë species gemine, quæ subrubet, et quæ Aloes m̄q̄ diastori
des surq; h̄br̄ q̄
folia habet - f̄ s̄illa
sed p̄mora & latu
ra & obrotāa. r̄r
 Intus sicut epar cum frangitur, hæc epatea
 Dicitur, et magnas habet in medicamine uires.
 Vilior est piceo quæ fracta colore uidetur. ra q̄ habet sp̄mas raras. v̄m̄ d̄h̄
sim̄l̄e am̄p̄ro flore albu ad n̄hi
 Flegmate mundificat stomachum, caput, articulosq; sim̄l̄e ad d̄l̄to. -
 Leniter humorem nocuum purgando per aluum. sem̄ d̄ affodillo. r̄e : o
dore grane gustu h̄z amaru ra
 Ictericos purgat, iecoris iuuat interiora. dire habet unā sim̄t n̄gm̄.

Vulnus

AE MILIUS MACER

Vulnus quodq; recens putredine purgat ab omnē
Illius iniectus puluis, siccandoq; sanat.
Ventricis præcipue, dicunt, & testiculorum
Vlcera curari, uel uulnera puluere tali,
Si soluatur aqua iuuat apostema labrorum,
Et naris superappositum, nec non oculorum
Liuoremq; fugat sic circa lumina factum.
Acricum uino miscens, oleoq; rosato
Vnge dolens caput & frontem mireq; iuuabit.
Vngvine pruritus sedabitur hoc oculorum.
Cum uino bene contritum, cā aplasmaq; factum
Confortat, retinetq; pilos quoscunq; cadentes.
Linguae, ginguis, uitijs quoq; subuenit oris,
Si fricetur eo cum uino melleq; trito.
Hoc sumptum per se uentrem non soluit acute.
Esse tamen stomacho putat Oribasius aptum.
Cum ledant illum soluentia cætera uentrem,
Illius geminas cum mulsâ sumere dragmas
Idem præcepit, coleram sic flegmaq; purgat.
Vnaqua; die post cœnam sumere dixit
Vtile tres eius pilulas, binasue, uirentis
Cum succo caulis formatas, ut faba grossas,
Aut cicer, humores nocuos cum stercore purgat,
Non corrumpendo stomachum, nec uim faciendo.
Purgatus pilulis fuerit qui sæpius istis,
Vix unquam

Vix unquam capitis uexabitur ipse dolore.
 Et nihil est oculis, mihi crede, salubrius istis.
 Si uero duram uis soluere largius aluum,
 Partibus est geminis pars admiscenda terendo
 Vna diagridij, sic apta solutio fiet.

FINIS MACRI DE HERBARUM
 RUM VIRTUTIBVS.

STRABI

GALLI POETAE ET THEO
 LOGI DOCTISSIMI, AD
 Grimaldum coenobij S. Galli abbatem,
 HORTVLVS.

PRAEFATIO. TITVLVS .I.

LVRIMA TRANQVIL

le cum sint insignia uitae,

p Non minimum est, si quis Pestane de
 ditus arti,

Nouerit obscœni curas tractare Priapi.

Ruris enim quaecunq; datur possessio, seu sit

Putris, harenoso qua torpet glarea tractu:

Seu pingui